

EESTI EVANGEELIUMI KRISTLASTE JA BAPTISTIDE
KOGUDUSTE LIIT

KÕRGEM USUTEADUSLIK SEMINAR

Marcus Zujev

Lõputöö

**ARUSAAM FÜÜSILISEST TERVENEMISEST PALVE PEALE EKB LIIDU
PASTORITE SEAS**

Juhendaja: Leho Paldre, MA

Tallinn 2025

Olen kõigile lõputöös kasutatud teiste autorite töödele, põhimõttelistele seisukohtadele ja muudest allikatest pärinevatele andmetele viidanud.

Sõnade arv (ilma bibliograafia ja lisadeta) 13 200

Autor: Marcus Zujev(allkiri)

..... (kuupäev)

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. TERVIS JA TERVENEMINE PIIBLIS.....	7
1.1 Haigus Piiblis.....	7
1.2 Tervendaja on Jumal.....	8
1.3 Tervise ja tervenemise olemus.....	9
1.4 Jeesus kui tervendaja.....	12
1.5 Deemonite seos haigustega.....	13
1.6 Tervenemiseks on vaja usku.....	15
1.7 Kristlased on samuti haiged.....	16
2. HAIGETE EEST PALUMINE.....	18
2.1 Palve olemus.....	18
2.2 Haigete eest palvetamine.....	19
2.3 Võideõli ja palverätik.....	20
2.4 Tervendamise armuand.....	21
2.5 Põhjused miks inimesed ei saa terveks.....	23
KOKKUVÕTE TEOREETILISEST OSAST.....	25
3. ARUSAAM FÜÜSILISEST TERVENEMISEST PALVE PEALE EKB LIIDU PASTORITE SEAS.....	26
3.1 Uurimuse metoodika.....	26
3.2 Intervjuu küsimuste vastused.....	27
3.3 Analüüs ja järeldused EKB Liidu piirkonnavanemate arusaamast füüsilisest tervenemisest.....	35
KOKKUVÕTE.....	37
KASUTATUD KIRJANDUS.....	39
SUMMARY.....	42

SISSEJUHATUS

Käesolev töö käsitleb seda, mida Piibel räägib tervise ja tervenemise kohta ning kuidas haigete eest palvetada. Kõige lõpuks saab lugeda sellest, mida EKB Liidu pastorid ja üks piirkonnavanem, kes ei ole pastor, arvavad füüsilisest tervenemisest palve peale.

Antud teema on aktuaalne EKB Liidu ja üldse kristlaskonna jaoks tänapäeval, sest paratamatult on inimesed haiged ja vajavad tervenemist. Samuti otsitakse vastuseid küsimustele: Miks ollakse haiged? Kuidas saada terveks? Miks kõik inimesed ei tervene? Küsimusi tervise ja tervenemise kohta on palju rohkem ja eri allikatest võib leida neile erinevaid vastused. Antud töö vastab neile osaliselt, sest põhjalikum vastamine nõuab suuremat mahtu, süvenemist ja uurimist, mida käesoleva töö piiridega ei ole võimalik saavutada. Tervenemise kohta on kirjutatud palju raamatuid ning kui lugejal on huvi, siis materjali, mida läbi töötada, on piisavalt.

Valisin antud teema, kuna mind huvitab see, mida Piibel räägib ja õpetab tervenemisest. Peale selle ma tahan paremini aru saada, et miks inimesed ei saa terveks palve peale ja miks on vaja tervenemisi. Olen ka ise kogenud imelist füüsilist tervenemist palve peale, milleks oli mu selja tervenemine spordivigastusest. Samuti palvetasime koos abikaasaga tema kõvera selja eest, mis läks samal päeval peaaegu täiesti sirgeks. See kõik tõendab mulle, et imeline tervenemine palve peale, mis hõlmab jumalikku sekkumist, on võimalik ka tänapäeval. Sellest kujunes välja antud lõputöö **eesmärk**, milleks on välja selgitada, milline on EKB Liidu pastorite arusaam füüsilisest tervenemisest palve peale. Lisaks sellele on soov anda ülevaade sellest, mida Piibel õpetab tervenemise kohta ja tuua välja teiste autorite mõtteid selles vallas. Kuigi tervenemine võib hõlmata nii vaimset kui ka füüsilist tervenemist, on soov uurida just füüsilist tervenemist, sest see on nõ “käega katsutav”, seega on seda lihtsam meditsiiniliselt kinnitada, mis teeb selle omakorda paremini mõõdetavaks ja kontrollitavaks. See viib **uurimisküsimuseni**: mida arvavad EKB liidu pastorid füüsilisest tervenemisest palve peale?

Varasemalt on sarnast teemat uurinud Peeter Lemats oma 1995 aastal valminud diplomitöös pealkirjaga “Tervendamisest”. Ta ei ole teinud uuringut pastorite/piirkonnavanemate seas, vaid tema töö oli teoreetiline.

Uurimismeetodiks sai valitud kvalitatiivne uurimismeetod. Andmete kogumiseks viisin läbi küsitluse intervjuu vormis EKB Liidu piirkonnavanematega. Valimi koostamise ja intervjuude läbiviimise eesmärk oli teada saada, mis on EKB Liidu pastorite üldine arusaam füüsilisest tervenemisest palve peale, seetõttu valisin piirkonnavanemad, sest nad esindavad EKB Liitu ning kõigi liidu pastoritega süvitsi intervjuude tegemine oleks olnud liiga mahukas. Sellele vaatamata ei tähenda see seda, et antud töö tulemus esindab täielikult EKB Liidu pastorite arusaama füüsilisest tervenemisest, kuna igal piirkonnavanemal on oma arvamus tervenemisest ning liit koosneb palju rohkematest pastoritest, kes antud valimisse ei mahtunud.

Töös kasutasin allikatena sõnaraamatuid, piiblikommentaare ja raamatuid, mis räägivad tervisest, haigusest, tervenemisest, tervendamise vaimuannist ja palvest. Peale selle, kõige tähtsamaks allikaks on Piibel ise.

Töö koosneb kolmest osast, millest esimeses osas räägin tervenemisega seotud teemadel lähtudes kirjandusest, Piiblist ning oma arvamusel. Teine pool keskendub haigete eest palvetamisele. Kolmas töö pool kajastab uuringu tulemusi, mis saadi EKB Liidu piirkonnavanemaid intervjuuerides füüsilise tervenemisega seonduvalt.

Tervenemine on enimkasutatud mõiste antud töös. Kõige lihtsamini annab selle tähenduse edasi Derek Williams öeldes, et tervenemine on tähendab haige inimese keha või vaimu (või mõlema) tervise täieliku taastamist.¹ Üleloomulikke tervenemisi, mis hõlmavad Jumala sekkumist, võib nimetada imedeks ehk imelisteks tervenemisteks. Imelise tervenemise all mõtlen seda, et tervenemine sünnib Jumala sekkumise tagajärjel, kas koheselt või siis järkjärgult mõne aja möödudes. Näiteks inimesel on mingi haigus, mida arstid ei ole suutnud ravida, kuid peale palvet tuleb läbimurre ning inimene terveb mingi aja möödumisel, näiteks 2-4 nädala jooksul. Antud juhul ma ei paneks tervenemise aega raamidesse, vaid tähtis on see, et on märgatud, et tervenemise protsess on alanud ning on lõppenud tervenemisega.

¹Derek Williams, “healing and miracles”, *New Concise Bible Dictionary* (Leicester: Inter-Varsity Press, 1989), 213.

Rääkides tervenemisest, tuleks välja tuua ka haiguse mõiste tähendus. Lühientsüklopeedia ütleb, et **haigus** on organismi püsiseisundi tugev häirimine.² Sõnaraamatu pikem kirjeldus on järgmine: “Haigus on organismi elutegevuse häire, mida põhjustavad ebasoodsate välistegurite või organismi sisemiste, ka geneetiliselt mõjutatud nihete poolt esilekutsutud kohastumis- ja kaitsereaktsioonid.”³ Väliselt avaldub haigus erinevate sümptomitena, tihti on selleks halb enesetunne, nõrkus, valu, palavik, kehaosade ja kudede välised muutused.⁴

Lisaks sellele **palve**, mida käsitlen töös eestpalve võtmes ehk Jumalalt mingi asja palumist, et ta midagi teeks või annaks. Antud juhul palvet selle eest, et inimene saaks terveks. Palve, mille tulemusel inimene terveneb on kas silmapilkne või juhtub lähitulevikus, et saaks seda seostada üleloomuliku Jumala sekkumisega, mitte inimese loomuliku tervenemisega.

Ning ei saa mainimata jätta ka **EKB Liidu** mõistet. EKB Liit on Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, kuhu kuulub 01.01.2025 seisuga 6532 liiget 85 kogudusest.⁵ EKB Liit loodi 1945. aastal, kui neli vabakiriklikku liikumist – priilased, baptistid, evangeeliumi kristlased ja nelipühilased – ühinesid nõukogude võimude surve tulemusena. Liidu eesmärk on mobiliseerida sama missiooni kandvad kogudused ühise nägemuse elluviimiseks.⁶

² David Burnie, *Lühientsüklopeedia Inimkeha* (Tallinn: Koolibri, 2002), 92.

³ Hubert Kahn, Helle-Mai Loit, *Tervise abc* (Tallinn: Valgus, 2009), 128.

⁴ Ibid., 128.

⁵ EKB Liidu aastaraamat 2024 (Rakvere 2025), 7.

⁶ EKB Liit, *Liidust ja ajaloost*, <https://kogudused.ee/ekb-liit/> (vaadatud 23.04.2025).

1. TERVIS JA TERVENEMINE PIIBLIS

Tervise ja tervenemisega seoses käsitlen järgnevalt Piibli põhjal põhiliselt järgmisi teemasid: 1) haigus ja kuidas Jumal seda kasutab, 2) inimese tervendaja on Jumal, 3) tervise ja tervenemise olemus, 4) imelise tervenemise eesmärk, 5) Jeesuse tegevus inimeste tervendajana, 6) deemonite ja haiguste vaheline seos.

1.1 Haigus Piiblis

Piibli eesmärk ei ole anda inimesele kõiki vastuseid ning seal ei ole kõik kirjas. Siiski on seal kirjas piisavalt pea iga eluolukorra või teema kohta ning nagu matemaatikas saab sealt mitmeid asju tuletada või oletada. Enne kui rääkida tervisest ja tervenemisest, pean õigeks alustada haigusega. Piibelis esineb haiguse kohta erinevaid sõnu nagu tõbi (3Ms 13:13), nõtrus (Mt 9:35), vigane (Mt 4:23) ja põdurus (1Kr 11:30). Inimese kohta, kes on väga haige öeldakse ka, et ta oli suremas (Lk 8:42). Pühakiri räägib nii Vanas kui Uues testamendis haiguse teemadel, kuid mitte alati täpsete meditsiiniliste terminitega, vaid pigem tavainimesele arusaadavas keeles, näiteks öeldakse, et Publiuse isa lamas palavikus ja kõhutöves (Ap 28:8). Peale selle ei leia seal pikki kirjeldusi haiguse teemadel. Erandiks võib tuua muidugi pidalitöve kirjelduse 3 Moosese raamatu 13 peatükis. Derek Williams on täheldanud, et pühakirja eesmärk on teoloogiline ja välja on toodud ainult need detailid, mis on relevantssed selle üldise eesmärgi suhtes. Näiteks poiss, keda Jeesus tervendas Mt 8:6 oli halvatud ja hirmsas piinas, kuid isegi kui haigus oli teada meditsiinilise terminina, siis seda oli ebavajalik välja tuua.⁷ Seega võib öelda, et Piibel keskendub rohkem vaimulikele aspektidele nagu patust vabanemine, mis on tähtsam kui füüsiline tervis. Aadam ja Eeva astusid üle Jumala käsust, tehes sõnakuulmatuse pattu, mistõttu nad pidid maha jätma oma esialgse elukoha Eedeni aia (1Ms 3:23).

⁷ Williams, "health, disease and healing", *New Concise Bible*, 210.

Nad said nakatatud patuga, mis tõi kaasa nende teise lapse, Aabeli, surma. (1Ms 4:1-8). Iga haigus ei lõpe surmaga, kuid halvimal juhul küll. Rienecker ja Maier ütlevad: “Surm ja haigus on tulnud maailma patu läbi (1Ms 2:17; Rm 5:12) ja on seepärast saatana meelevaldas (Ii 2:7; Lk 13:16; Hb 2:14). Lisades, et tihti kasutab Jumal haigust ka karistusena inimese sõnakuulmatuse eest (5Ms 28:21-35, 58-61). Siiski üksikute hädade või haigusjuhtude seostamine minevikus tehtud teatud kindlate pattudega lükkab Piibel selgelt tagasi, kuna see ei vasta sügavamatele seostele (Jh 9:2j, 11:4)⁸ Kui Jumal karistaks inimesi pidevalt haigusega, siis enamus maailma oleks pidevalt haiged, sealhulgas kristlased, sest inimese loomuses on teha pattu.

Jumal võib küll kasutada haigust karistusena nt: siis kui ta lõi viliste pärasoole paistetega, sest nad olid enda valdusesse võtnud Iisraeli Jumala laeka. Karistada said nii väikesed kui suured (1Sm 5:9). Antud karistus muidugi ei olnud jäädav ning võib oletada, et kui nad Issanda laeka tagastasid, siis karistus võeti ära (1Sm 6). Roland E. Cottle, kinnitab seda sama, mida eelnevalt on öelnud Rienecker ja Maier väites, et kuigi Jumal võib töötada ja töötabki haiguste kaudu oma auks ja eesmärgi nimel (Rm 8:28; 2Kr 12:7), ei pane ta tavaliselt haigust inimese peale patu eest karistuseks. Pigem on haigus ja tõved pahed, mis on vastuolus Jumala tahte ja eesmärgiga Tema loodute suhtes ning takistavad neid.⁹ Antud teema jätkuks võib öelda, et see on siiski vastuoluline teema Piiblis, Jumal nagu karistaks haigusega ja samas nagu ei karistaks ka. Seda on hästi ilmestanud Howard Clark Kee öeldes, et Jumal annab või taastab tervise ustavatele ning saadab haiguse eksinutele ja sõnakuulmatutele. Jumal toob haiguse neile, kes rikuvad jumalikku seadust, isegi kogemata, nagu Abimelek sai karistada, et ta Abrami naise endale võttis (1Ms 20:1-18), samuti vaarao sarnase asja eest (1Ms 12:10-20) ning jälle Abimelek selle eest, et ta võttis endale Iisaki naise (1Ms 28:1-14).¹⁰

1.2 Tervendaja on Jumal

Jumal on tervendaja, aga ta jaganud oma teadmisi ka arstidele. Arst on inimene, kellel on

⁸Fritz Rienecker, Gerhard Maier, “haigused”, *Suur Piiblileksikon* (Tallinn: Logos, 2011), 158.

⁹Roland E. Cottle, “Healing, Gifts of”, *The International Standard Bible Encyclopedia: Volume 2 E-J*, toim. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1982), 647.

¹⁰Howard Clark Kee, “Medicine and Healing”, *The Anchor Bible Dictionary: Volume 4 K-N*, toim. David Noel Freedman (New York: Doubleday, 1992), 660.

teadmised ja oskused, kuidas ravida inimesi. Kui inimene saab terveks läbi meditsiini või arstide, siis selle taga on siiski Jahve. Inimene ei saa teha iseenesest midagi, sest mõistus ja tarkus on antud talle Jumala poolt (Ps 32:8). Kõigeväeline laseb sirguda taimedel, millel on raviv toime ja on loonud keemilised ühendid, mis on inimkehale tarvilikud paranemise kiirendamiseks ning annab oskusi, et nendest valmistada ravimeid. Seda kinnitavad Rienecker ja Maier tuues välja seda, et Vanas Testamendis nimetab Jumal ennast ise arstiks, kes ravib haigustest (1Ms 20:17; 2Ms 15:26; Ii 5:18; Ps 103:3; Ho 6:1) ja inimene peab pöörduma tema poole abi otsimiseks (2Kn 1:2jj).¹¹ Sama kinnitab ka D. H. Trapnell öeldes, et Jumal on see, kes tervendab kõik meie haigused (Ps 103:3, Ap 3:12-16). Lisades, et isegi tänapäeval, kui meditsiinilised ja kirurgilised oskused on nii arenenud, on tervendajaks Jumal, kasutades inimesi (õppinud või õppimata) selleks, et teha tema tööd tema jaoks samamoodi nagu ta kasutab valitsevaid võimuorganeid selleks, et säilitada kord ja viia täide õiglust maailmas. (Rm 13:1-5).¹² Howard Clark Kee samuti kinnitab eelnevalt, öeldes, et läbi kogu piibellikku traditsiooni on tervenemist tajutud kui Jahve ja tema jumalikult volitatud esindajate tööd. Täiendades, et juudi Pühakirja kõigis kolmes osas– pentateuhhis, prohvetites ja kirjutistes– on pilti Jahvest kui tervendajast kujutatud keskse aspektina Jumala ja lepingurahva suhtes. Jumal tervendab Abimeleki, ta naise ja teenijad viljatusest, mille Jumal nende peale saatis. (1Ms 20:17) Samuti lubab Jahve, et kui Iisrael järgib Jumala seadusi, siis see rahvas pääseb kõigist haigustest, mis tabasid egiptlaseid, sest “mina olen Issand, su ravija” (2Ms 15:26). Peale selle ütleb Iiob: “Sest tema valmistab küll valu, aga tema ka seob haavad, tema lööb, aga tema käd ka parandavad.” (Ii 5:18) Kõige enam on Jahve roll tervendajana esindatud prohvetite raamatutes. Jesajas on korduvad ülekutsed Iisraelile, et nad pöörduksid Jumala poole ja saaksid terveks (Js 6:10, 19:22, 30:26). Kuid Js 53:5 on aga just Jahve teenija kannatused need, mis toovad kaasa Jumala rahva tervenemise.¹³

1.3 Tervise ja tervenemise olemus

Olles terved ei mõtle inimesed sellele, mis asi on tervis, sest see on iseenesest mõistetav. Kuid siiski on tervis väga oluline osa elukvaliteedist, mida on vaja maa peal eksisteerimiseks. Füüsiliselt korras olemisele mõeldakse tihtipeale alles siis kui ollakse haiged. R. K. Harrison

¹¹Rienecker, Maier, “ravimine”, *Suur Piiblileksikon*, 537.

¹² D. H. Trapnell, “Miracles and healing”, *New Bible Dictionary Third Edition*, toim. D. R. W. Wood (Leicester: Inter-Varsity Press, 1996), 453.

¹³ Kee, “Medicine and Healing”, *The Anchor Bible* toim. Freedman, 659-660.

kirjeldab tervist kui seisundit, kus keha-meele kompleksi komponendid on haigustest vabad ja toimivad koos, et edendada inimese heaolu. Inimene võib olla terve ka väiksemate patoloogiliste seisunditega, nagu healoomulised tursed või normaalsest vananemisest tingitud degenereerunud kehakuded. Lisaks toob ta välja, et tervenemine on protsess, mis sageli hõlmab patoloogilise seisundi meditsiinilist, kirurgilist või psühhiaatrilist ravi, mis kulmineerub varem haige või kahjustatud keha- või vaimuosa funktsionaalse parandamise ja mõnikord ka tegeliku taastumisega.¹⁴ Sedasama kinnitab ka Derek Williams öeldes, et tervenemine on tähendab haige inimese keha või vaimu (või mõlema) tervise täieliku taastamist. See hõlmab meditsiinilise ravi tulemusel taastumist ja haiguse spontaanset taganemist. Siiski on Jumal see, kes tervendab kõik meie haigused, hoolimata meetodist, mis rakendub.¹⁵ D. H. Trapnell täiendab mainides, et tervenemine tähendab haige inimese füüsilise või vaimse (või mõlema) tervise täieliku taastamist. See hõlmab meditsiinilise ravi tulemusel taastumist ja haiguse spontaanset kadumist. Selle alla käib patsiendi väljavaate paranemine tema seisundist isegi siis, kui füüsiline paranemine pole võimalik ning patsiendi väärarusaamade parandamist oma haiguse olemusest.¹⁶ Eelnevate autorite kirjelduste põhjal võib väita tervenemine hõlmab tegelikult ka vaimse poole tervenemist, sest füüsiline tervenemine toob kaasa ka indiviidi meeleolu paranemise. Siiski antud töö praktilise poole peal keskendun füüsilisele tervenemisele, sest seda on silmaga võimalik näha ning kõik, mida on võimalik silmaga näha või meditsiiniliselt kinnitada on paremini mõõdetav ja seetõttu paremini kontrollitav.

Ime on midagi, mis inimeste mõistes normist kõrvalekalle. See on midagi, mida ei suuda seletada inimliku mõistusega või teadusega. Selle kohta võivad uskmatud öelda, et miks Jumal rikub enda seatud loodusseadusi tehes imesid? Imeteod on siiski Jumala suveräänne otsus, kuna ta on Looja siis tema otsustab, kas Ta tahab lasta imel sündida või mitte. Hoolimata sellest paluvad inimesed Jumalalt imesid ning Ta ka vastab sellistele palvetele. Üleloomulikke tervenemisi võib nimetada imedeks. Harold S. Songer ütleb, et terminit ime kasutatakse selleks, et tähistada erakordset sündmust, mille kohta usutakse, et see on jumaliku sekkumise tulemus, segades vahele normaalsele või oodatud asjade kulgemisele. Lisades, et enamus imed, mida Jeesus tegi, olid tervenemise imed (Mk 1:40-45; 3:1-6; Lk 13:10-13).¹⁷

¹⁴ Harrison, "Heal", *The International Standard*, toim. Bromiley, 640.

¹⁵ Williams, "Healing and miracles", *New Concise Bible*, 213.

¹⁶ Trapnell, "Miracles and healing", *New Bible Dictionary*, toim. Wood, 452.

¹⁷ Harold S. Songer, "Miracles", –*Mercer dictionary*, toim. Mills, 577-578.

James Oliver Buswell, Jr. lisab, et sõna ime tähendab otseses mõttes imetlusväärsed sündmust või sündmust, mis paneb imestama. Täiendades, et ime on 1) ebatavaline sündmus, mida ei saa seletada võttes arvesse tavalisi loodusjõude, 2) sündmus, mis paneb vaatlejad tõdema üliinimlikku alust, või 3) sündmus, mis tõendab palju laiemaid tagajärgi kui sündmus ise. Ta lisab hästi, et Jumala imede juures sõltuvad tulemused täielikult jumalikul tahtel ja see, kelle läbi ime sünnib on lihtsalt Issanda esindaja.¹⁸ Trapnell toob välja, et ime seisneb sisuliselt jumaliku väe silmatorkavas sekkumisest, mille abil loomulikud tegevused tühistatakse, peatatakse või muudetakse. Täiendades, et Pühakirjas välja toodud imeliste tervenemiste puhul oli paranemine silmapilkne (Mk 8:22-26 on erand), täielik ja püsiv ning tavaliselt ilma vahendeid kasutamata (erandid on Mk 7:33, Jh 9:6, Mk 5:27-29, Ap 5:15, 19:12). Jumala poolt sündinud tevenemistele ei järgne tagasilangust, mis on tüüpiline võltsitud imede puhul, välja arvatud muidugi siis kui ellu äratati surnud, kes varem või hiljem uuesti surid (Mk 5:21-24, 35-43; Lk 7:11-15; Jh 11:1-44 jne.)¹⁹

Imede eesmärk ei olnud lihtsalt inimeste heaolu parandamine või Jumala soov oma inimestele head teha. Kuigi Jeesus tervendas haiged, sest tal hakkas neist hale (Mt 14:14). Jumala plaan on imedega palju suurem, kui esmasel vaatlusel tundub. Max Turner ütleb, et traditsiooniliselt mõisteti Jeesuse tervenemisi imeliste märkidena, mis tõendavad tema jumalikkust ja kinnitavad evangeeliumi.²⁰ Derek Williams seletab, et imed olid sageli dramatiseeritud märgid, mis käisid koos tähendamissõnadega selleks, et tõendada esitaja sõnade ehtsust ja neid illustreerida. Nende eesmärk oli seega samavõrd teoloogiline kui ka meditsiiniline. Näiteks palju haigeid lamas Betsata tiigi ääres, aga Jeesus tervendas ainult ühe, et õpetada vaimulikku tõde (Jh 5:3).²¹ Trapnell jätkab rääkides tervenemise imedest öeldes, et nagu teistegi Pühakirja imetegude puhul, olid need tunnustähed ja tähendamissõnad, mille eesmärk oli anda kahekordne õppetund. Need pidid kinnitama ja illustreerima selle isiku sõna, kes need sooritas (nt 2Ms 7:9; Lk 5:20-24; Jh 7:19-22; 10:37-38; Ap 2:22). Tervenemis imede eesmärk oli teoloogiline, mitte meditsiiniline. Paljud said terveks Jeesuse, algkoguduse ja üksikute kristlaste teenimistöö alguses, kuid see vähenes järk-järgult, sest oluline õppetund sai arusaadavaks.²²

¹⁸ James Oliver Buswell "Miracles", –*New International Bible Dictionary*, toim. J. D. Douglas (Grand Rapids: Zondervan, 1987), 660.

¹⁹ Trapnell, "Miracles and healing", *New Bible Dictionary*, toim. Wood, 453.

²⁰ Max Turner, *The Holy Spirit and Spiritual Gifts* (Peabody: Hendrickson Publishers, 1998), 241.

²¹ Williams, "Healing and miracles", *New Concise Bible*, 213.

²² Trapnell, "Miracles and healing", *New Bible Dictionary*, toim. Wood, 453.

Trapnell nõustub Williamsiga korrates, et paljud lebasid Betsaida tiigi ääres haigena (Jh 5:3), kuid Jeesus tegi terveks vaid ühe, sest ühest piisas vaimuliku tõe õpetamiseks. Kui Kristuse eesmärk oleks olnud haigete tervendamine, oleks ta need kõik terveks teinud. Trapnell täiendab seda sama mõtet lisades, et ei tohiks tänapäeval oodata tervenemise imet lihtsalt siis, kui see on meditsiiniliselt soovitatav, vaid pigem siis, kui Jumala Sõna ja tema sulane vajab autentimist ja illustreerimist ning selliseid tõendeid Piiblis veel ei ole. Misjoniväljal uue evangelisatsiooni piirkonna ääreala näib seetõttu olevat tänapäeval kõige tõenäolisem koht imeliseks tervenemiseks, just see koht, kus imesid saab kõige vähem teaduslikult tõestada! Kuid kirik üldiselt on nüüd taastamas oma tervenemise teenistust kogu tervikliku evangeeliumi lahutamatu osana ja sellised tervenemised hõlmavad mõnikord nii kohest kui ka tavalist järkjärgulist taastumist.²³ Ta lisab veel, et Kristuse tervendamise imedel ei ole mitte ainult individuaalne, lokaalne, kaasaegne füüsiline tähendus, vaid ka üldine, igavene ja vaimulik tähendus. Näiteks pimedana sündinud mehe puhul juhitakse tähelepanu sellele, et individuaalne haigus ei pruugi olla tingitud individuaalsest patust.²⁴

1.4 Jeesus kui tervendaja

Jeesuse teenismistöö hõlmas laias laastus kolme asja: 1) õpetamist ja evangeeliumi jutlustamist, 2) haigete ja vigaste tervendamist 3) ja kurjade vaimude väljaajamist. (Mt 4:23, Mt 8:16, Lk 7:21). Howard Clark Kee ütleb, et evangeeliumi traditsioonis kasutatakse Jeesuse läbiviidud tervenemiste kirjeldamiseks kolme verbi: (1) *hiao mai*, "ravima", "haigusest vabastama"; (2) *therapeuo*, "ootama", "hoolitsema" "tervendama"; (3) *sothesomar*, "teha terveks", "taastama". Kogu sünoptiliste evangeeliumite ulatuses on kokkuvõtlikud väited Jeesuse tervendava tegevuse kohta: näiteid võib leida Markuse evangeeliumis 1:32-34; 1:19; 6:56; Matteuses 4:23; 8:16; 14:14; 15:30; 21:14; Luukas 6:5, 17; 7:20. Kaks tunnusjoont, mis nendes esile tulevad on tema tervendaja rolli rõhutamine ja laialdane huvi, mida see tegevus tema kaasaegsetes äratav. Ta lisab, et Jeesuse tervendamisjõu allikas on Jumal, nagu on selgelt öeldud Luuka 5:17.²⁵ Jeesus ei tulnud maa peale mitte lihtsalt õpetama ja tervendama inimesi, vaid sellel oli palju suurem eesmärk, kui inimeste heaolu. Nicholas Thomas Wright on öelnud, et üks viis, kuidas mõned Jeesuse vägevaid tegusid ilmselgelt mõistsid, oli see, et

²³ Ibid, 453.

²⁴ Ibid, 454.

²⁵ Kee, "Medicine and Healing", *The Anchor Bible* toim. Freedman, 662.

need olid märgid kauaoodatud prohvetiennustuse täitumisest. Esimese sajandi juudi jaoks võis enamikku, kui mitte kõiki tervendamistegusid, mis moodustavad Jeesuse vägevate tegude põhiosa, pidada nende Iisraeli liikmeks taastamiseks, kes haiguse või millegi muu tõttu olid rituaalselt ebapuhastena välja arvatud. Seega toimivad tervendamisest täpselt paralleelselt patuste vastuvõtmisega ja võime olla üsna kindlad, et see oli ka see, mida Jeesus ise kavatses. Ta ei teinud kunagi vägevaid tegusid lihtsalt mulje avaldamiseks. Ta nägi neid osana Iisraeli lepingujumala suveräänse ja tervendava valitsuse ametisseastumisest.²⁶ Selle üheks tõestuseks on näiteks see, et Jeesus täitis Jesaja 35:5-6 prohvetiteeringu, mille kohta ta saadab sõna oma sugulasele ristija Johannesele (Lk 7:22). Tervenemise imed oli vahend, mitte eesmärk omaette.

1.5 Deemonite seos haigustega

Tervendamise kõrval oli Jeesusel ka suur roll kurjade vaimude välja ajamisel. Järgnev tekst ei ole püüe veenda lugejat uskuma seda, kas kristlases võib olla deemon või mitte, vaid rikastada teda, andes teise vaatenurga sellele teemale. Olen hetkel arusaamal, et kristlases võib olla deemon. Põhinen selle oma deemonitest vabanemise kogemusel. Peale selle olen ka ise mitmetest kristlastest deemoneid välja ajanud, kui need on avaldunud ning olen kõrvalt näinud, et seda on tehtud ja olen kuulnud lugusid, kus kristlastest on deemoneid välja aetud. Francis MacNutt ütleb, et on selge, et inimene ei saa olla täidetud Püha Vaimuga ja samal ajal olla täielikult täielikult kurja vaimu kontrolli all. Täiendades, et isegi kui Pühakiri ei vii vältimatu järelduseni, et kristlased saavad olla deemonliku mõju all, paneb kogemus teda uskuma, et paljud inimesed, kes on usaldanud Kristuse oma Päästjaks, kannatavad sisemise deemonliku kohaloleku all, püüdes samal ajal kõigest väest elada kristlikku elu.²⁷ Derek Prince ütleb samuti, et ta pole kordagi kuulnud, ega lugenud Piibliga põhjendatud õpetuslikku seisukohta, miks kristlasel ei saa olla vajadust vabaneda deemonitest. Lisades, et need, kes seda usuvad võtavad seda nii iseenesestmõistetavalt, et neil pole piibelliku alust vajagi.²⁸ Ma ei välista, et mu arusaam antud valdkonna suhtes on puudulik ning ma ei pea ennast kindlasti selle teema eksperdiks, sest mu kogemus ei ole piisav. Põhjus miks toon selle teema antud

²⁶ Nicholas Thomas Wright, *Jesus and the victory of God* (Minneapolis: Fortress Press, 1996), 191.

²⁷ Francis MacNutt, *Deliverance from evil spirits: a practical manual* (Grand Rapids: Chosen Books: 2009), 77-78.

²⁸ Derek Prince, *Nad ajavad välja kurje vaimu* (Tallinn: MTÜ Derek Prince'i Kristlik Misjon Eestis, 2012), 123.

töösse on see, et näen seost haiguste ja kurjade vaimude vahel, kuid kindlasti ei ole kõik haigused deemonitega seotud.

Kristlaskond on pigem skeptiline kurjade vaimude suhtes ja ütlevad, et kristlastes ei saa olla deemoneid. Tsiteerides kirjakohta: “seal, kus on Issanda Vaim, on vabadus” (2Kr 3:17). Kuid siiski ei saa unustada seda, et ka kristlane on inimene ning talle on antud vaba tahe teha nii head kui halba. Kui kristlane otsustab teha pattu ja ei taha sellest meelt parandada, seda ülesse tunnistada ja sellest täielikult ära pöörduda, siis ta avab oma sees ukse deemonitele, kellel on legaalne õigus tulla tema sisse ja võtta üle teatud valdkonnad, sest ta ei soovi olla lõpuni püha. Kristlane, kelle sees elab Püha Vaim, ei saa olla seestunud ehk siis täielikult kurjade vaimude poolt üle võetud, sest ta on Püha Vaimu tempel (1Kr 3:16). Derek Prince väidab, et Püha Vaim võib elada inimeses, kes pole veel täielikult puhas, tingimusel, et Talle on võimaldatud juurdepääs inimesiksuse kesksele, valitsevale alale ehk südamele.²⁹ Francis MacNutt ütleb sarnaselt, et vastus nii meie patustamise kui ka kurjade vaimude varjamise kohta on see, et meie vaimu keskmes võib asuda Jumala Püha Vaim, samas kui äärealad – „lihahimu ja silmahimu ja elukõrkus“ (1. Jh 2:16) – pole Püha Vaimu väe poolt veel täielikult vallutatud. Mingil määral pole enamik meist oma elu täielikult Jeesuse valitsemisele allutanud. Täiendades, põhinedes kirjakohtadele Rm 7:19-20, et kui patt elab minus ja röövib minult tegutsemisvabaduse, kas on siis mõeldamatu, et kuri vaim ei võiks nakatada ka seda nurka minus? Minu küla raekoda võib olla puhas ja korruptsioonita, aga kuidas on lood tänavatega, baaride, bordellide ja pandimajadega?³⁰

Jumala poeg tegi imesid ka mittejuutide seas, kuid Tema põhifookus olid siiski juudid. Ta vastas kaanani naisele, enne tema tütre kurjast vaimust vabastamist: "Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde." (Mt 15:24), kuid tema usu peale tegi Ta antud emale siiski head. Enamasti ajas Jeesus siiski kurje vaime välja juutidest, kes olid Jumala äravalitud rahvas. Antud deemonid põhjustasid mitmetes juutides haiguseid. Näiteks Jeesus tervendas naise, keda oli haigusevaim rõhunud 18 aastat (Lk 13:11-13). Peale selle ajas Jeesus välja keeletust inimesest keeletu vaimu ning peale seda hakkas keeletu inimene rääkima (Lk 11:14). Eelnevat kirjakohta võib seostada ka tumma ja pimedaga, kes sai peale kurja vaimu välja ajamist Jeesuse poolt tagasi oma nägemise ja kõnevõime (Mt 12:22). Peale selle tervendas Jeesus ühe poisi, kellel oli langetõbi, mis oli põhjustatud kurjast

²⁹ Ibid, 135.

³⁰ MacNutt, *Deliverance from evil*, 78.

vaimust. (Lk 9:38-42). Muidugi võib väita, et antud kirjakoht ei ole piisavalt, et teha õpetust sellest, et mingid haigused on demonite põhjustatud, kuid siiski loob see võimaluse mõelda selles suunas. Kuna antud lõputöö põhifookus ei ole demonoloogial, siis ma ei hakka sellel pikemalt peatuma. Piibli eesmärk on rääkida Jumalast, päästest ning kuidas elada Issandale meelepärast elu, mitte tuua au saatanale ja kurjadele vaimudele. Seepärast näen, et Jumal ei ole pidanud vajalikuks sellest liiga palju Piiblis rääkida. Kui kristlased keskenduvad Jeesuse õpetusele ja teevad selle järgi, siis nad ei pea ennast vaevama küsimusega: “Kas minus võib olla kuri vaim?”.

1.6 Tervenemiseks on vaja usku

Howard Clark Kee toob välja selle, et tervenemislugudes on tervenemise toimumiseks hädavajalik usk, sõltumata sellest, kas see usk elab kannatajas või mõnes inimeses või isikutes, kes loodavad sõbra või sugulase paranemist. Just halvatu sõprade usk, kes on ta läbi katuse alla lasknud, juhib Jeesust inimese pattude andeksandmiseni ja võimaldab tal kõndida (Mk 2:4-12). Jairuse usk Jeesuse võimetesse tema tütar tervendada viib teda selleni, et ta palub Jeesusel seda teha (Mk 5:23). Nii ka veritõves oleva naise usk, kes sirutab usus käe välja, et Jeesust puudutada ja saab seeläbi terveks (Mk 5:27-34). Bartimeuse usk oli see, mille tulemusena ta nägemine taastus (Mk 10:52). Samuti oli väeülma usk, see mis tõi kaasa tema teenri (lapse) tervenemise (Mt 8:7-8; Lk 7:9). Jeesus noomis oma jügreid usu puudumise koha pealt, neil ei olnud isegi minimaalselt “sinepiivakese võrra” usku, mistõttu nad ei suutnud tervendada langetõves olevat poissi (Mt 17:14-20)³¹ Siinkohal ei mõelda kindlasti seda, et inimesel, kellel pole piisavalt usku tervenemiseks, ei ole usklik ehk siis ei usu Jeesust või siis tal ei ole usku, et Jeesus on ta päästnud. Pigem usu puuduse all mõeldakse seda, et ta kahtlused terveks saamiseks on suuremad, kui veendumus, et Jeesus ta tervendab. Mõni inimene saab oma mõistusega aru, et Jumal võib teda tervedanda, aga tal ei ole piisalt veendumust, et see sünnib just temaga.

Tervisega seotud usku võib seostada ka tervise kuulutamisega ehk manifesteerimisega. Inimene ise ütleb enda kohta, et on terve olenemata terve või siis keegi teine ütleb seda

³¹ Kee, “Medicine and Healing”, *The Anchor Bible* toim. Freedman, 662.

haigele, kes ei ole terve. Nad usuvad, et kui teevad seda, siis kutsuvad tervise esile. See kõik liiguks tegelikult maagia alla. Ma ei pea manifesteerimist õigeks, kui see ei tule otse Jumalalt, sest sellel on “eduevangeeliumi” maik, mis on reaalsest elust väga kaugel. Haige võib muidugi öelda usus enda kohta, et ta on terve, kuid sellega ei tasu mängida, kui ei ole kindlat Jumala poolt antud kinnitust, mille peal seista. Ma siiski ei pea valeks, et inimene unistab tervenemisest või kujutab ette, et Jumal on ta juba tervendanud. Usk on ju siiski seotud asjadega, mida oodatakse ja mida ei ole veel näha (Hb 11:1). Kui inimene vajab tervise suhtes abi, korrutades selle juures, et on usus terve, aga mida ei juhtu, peaks ta siiski pöörduma arsti poole. Apokrüüfides on Jeesus Siirak hästi öelnud arstide kohta: “Austa arsti - sa ju vajad teda - austusega, mis temale kuulub, sest Issand on loonud ka tema!” (Srk 38:1). “Ka arstile anna võimalus, sest Issand on loonud ka tema, ja ära hoia teda enesest eemal, sest temagi on vajalik! On aegu, millal abi on nende käes. Sest ka nemad paluvad Issandat, et neil õnnestuks leevendus ja ravi, et säilitada elu.” (Srk 38:12-14). Arste on kindlasti vaja, selles ei kahtle ükski terve mõistusega inimene. Lisaks usu puudumine ei ole põhjus, miks inimesed terveks ei saa, sest see tekitab alaväärsust. Inimene ei tervene iga kord, sest see ei ole Jumala tahe ning miks see ei ole Jumala tahe, ei oska keegi öelda peale Jumala enda.

1.7 Kristlased on samuti haiged

Kristlaste seas on arvamust, et usklikud ei saa olla haiged. See on midagi saatanast ning Jumal ei taha, et oleksime haiged. Samas usuinimesed jäävad ikka haigeks, neil on allergiaid, nahahaigusi ja kasvajaid jne. See kõik käib inimeseks olemise juurde. Mingid haigused on meile isegi kasulikud. Teada tuntud vana tõde on, et haigestumine ja sellest tervenemine tugevdab keha immuunsust. Seega kristlastel on vaja haigeks jääda, et saada tugevamaks. Kuigi haigestumine ei pea olema selle pärast regulaarne ja tihe. Ja see on paratamatu, et kõik kristlased ei saa terveks, kui nad Jumala poole paluvad. Tervenemine ja tervis on kink Jumala käest, kes annab seda neile, kellele soovib ning alati ei piisas nõ usus peale käimisest. Uues Testamendis on kirjeldatud seda, et ka usumehed olid haiged. Paulus kirjeldab oma kehalist seisukorda kahes kohas, kuigi teine kirjeldus ei pruugi olla haigus/puue. Galaatlastele ütleb, et ta kuulutas neile evangeeliumi oma ihu nõtruses ning mainib ära, et nad ei põlastanud teda tema keha pärast. (Gl 4:13-14). Paulus ei karda tunnistada korintlastele, et ta on samuti nõder inimene (2Kr 12:7-9). Pauluse läbi said inimesed terveks, aga ta ise enda jaoks ei saanud täit

tervist. See on oletus, sest ta ei maini otseselt haigust eelnevas kirjakohas. Apostlite tegudes on Pauluse mõju hästi kirjeldatud: “Ja Jumal tegi iseäralikke vägevaid tegusid Pauluse käte läbi, nii et ka tema naha pealt võetud higirätikuid ja põllesid viidi haigete peale ja tõved lahkusid neist ning kurjad vaimud läksid välja.” (Ap 19:11-12). Kuigi tal oli “vai lihas”, mis võis olla mingi puue/haigus ning ta tunnistab, et on lihas nõder, kuid siiski Jumal kasutas teda võimsalt ning tema mõju kestab tänapäevani (2Kr 12:7-9). Paulus ei olnud siiski ainus kristlane, kes oli haige. Derek Williams räägib sellest, et apostlite tegudes on mitmeid kirjeldusi tervenemistest, kuid samuti on välja toodud haigestumiste juhtumeid ja ilmselgelt ei tohtinud apostlite võimeid kasutada valimatult, et hoida ennast ega oma sõpru haigustest vabana (2Tm 4:20).³² Kirjakoht, mida Williams viiteks toob räägib sellest, et Paulus pidi jätma oma kaastöölise Trofimose haigena Mileetosesse. Miks ta lihtsalt Trofimose peale käsi ei pannud ja teda terveks ei teinud? Või kui ta seda tegi, siis miks Jumal Trofimost ei tervendanud? Me ei tea vastuseid nendele küsimustele. Kuid see näitab siiski seda, kristlased on siiski lihtsalt inimesed ja see teeb alandlikuks. Veel kirjeldab Paulus seda, et ka Timoteos oli sagedasti haige (1Tm 5:23). Samuti mainib ta, et tema kaastööline Epafroditos oli haige ja suremas, aga sai terveks (Fl 2:25-27). Kuigi Jumala sulastel on väge tervendamiseks, ei pruugi see alati toimida, sest mingil põhjusel Jumal ei soovi seda.

³² Williams, “Healing and miracles”, *New Concise Bible*, 214.

2. HAIGETE EEST PALUMINE

Järgnev peatükk räägib sellest, mis asi on palve ning kuidas peaks haigete eest paluma. Lühidalt tuleb jutuks palve abivahendid: võideõli ja palverätt. Käsitletakse ka tervenemise vaimu anni teemat ning püütakse vastata küsimusele, miks osad inimesed ei saa terveks, kui nende tervise eest palvetatakse.

2.1 Palve olemus

Palve on suhtlus Jumalaga. See on Kõige Väelise tänamine selle eest, mida ta on inimese elus teinud või tegemas. Peale selle, on see Issandale oma vajaduste ja soovide esitamine. Lisaks rääkimine oma tunnetest, raskustest ja rõõmudest. Sedasama on sarnaselt kokku võtnud Walter. L. Liefeld öeldes, et palve on osadus Jumalaga, mis tavaliselt hõlmab soovide esitamist, sügava armastuse ja austuse avaldamist, kiitust, pihtimist ja tänu. Nii Vanas kui ka Uues Testamendis ei ole palve lõppeesmärk mitte ainult paluja hüve, vaid ka Jumala nime austamine.³³ Palve on kindlasti dialoog, kus mõlemad osapooled suhtlevad, rääkides ja kuulates üksteist. Seda võib veel kirjeldada kui vestlust sõbraga. Kuigi inimene ja Jumal ei ole võrdsed. Looja on alati kõrgem oma loodust. Mõeldes, et kui paluda midagi, siis Issand peab selle kindlasti täitma, seistes järgneva salmi peal: “sest iga paluja saab ja otsija leiab ja igale koputajale avatakse!” (Mt 7:8), ei pruugi see täituda. Johannes ütleb, et peame paluma Jumala tahtmist mööda, siis tema kuuleb meid (1Jh 5:14). Selleks tuleb ära tunda Jumala tahe. Tervise teema puhul on see keeruline. Kui keegi ei saa palve peale terveks, siis tekib küsimus, et kas see ei ole Jumala tahe, et antud indiviid saaks tervise? Väga raske on öelda, miks keegi jääb haigeks ning miks kellegi tervenemine on pikaldane, samas teise tervenemine on kiire.

³³ Walter L. Liefeld “Prayer”, – *The International Standard Bible Encyclopedia Volume 3 K-P*, toim. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1986), 931.

2.2 Haigete eest palvetamine

Jakobus on oma kirjas andnud häid mõtteid, kuidas palvetada haigete eest. Ta ütleb, et usu palve päästab tõbise. (Jk 5:15). Uskumine, et Jumal võib haige inimese tervendada on palve alus, sest ilma usuta on võimatu olla meelepärane Jumalale ning inimene peab uskuma, et Jumal on olemas ja võib teha imesid (Hb 11:6). Inimene ei pruugi uskuda, aga laseb enda tervenemise eest palvetada ja Jumal võib ta tervendada selleks, et tekitada temas usk. Huvitava nüansina toob Jakobus välja selle, et tuleb üksteisele tunnistada ülesse oma patud ja alles siis palvetada (Jk 5:16). Jesaja ütleb, et Jumala äravalitud rahva patud varjavad tema palge nende eest ja sellepärast ta ei kuule neid (Js 59:2). Sarnaselt võivad ülesse tunnistamata patud olla takistuseks selleks, et Jumal kuuleks kristlase palvet. Kuigi Paulus ütleb, et miski ei suuda meid lahutada Jumala armastusest (Rm 8:38-39), ei tähenda see seda, et ta peab vastama meie palvele saada terveks, kui me ei soovi tunnistada ülesse oma eksimusi. Kindlasti jõuab patuse palve ka Jumala kõrvu, aga ta ei soovi sellele vastata, sest inimene ei soovi oma osa ära teha. See on sama nagu ka andestamatusena. Kui inimene ei anna andeks, siis Jumal ei anna ka talle andeks (Mt 6:15). Ma ei ole kunagi kuulnud, et keegi praktiseeriks pattude ülesse tunnistamist, enne tervenemise eest palvetamist, kuid see võib olla abiks. Kõige lihtsam viis haige eest palvetamine juures on seista Jumala poolt antud töotustel, näiteks sellel, et läbi Jeesuse haavade on meile tulnud tervis (Js 53:5, 1Pt 2:24). Kuna Jeesus on kannatanud, siis läbi usu temasse on võimalik inimesel taotleda Jumala käest tervist oma haigusele, sest tema on võtnud ära meie haigused ja kandnud meie tõved (Mt 8:17). Maa peal olles Jeesus demonstreeris sellist haiguste ära kandmist läbi erinevate tervenemis imede. (Mt 8:16). Teades seda tekib individil usk, et Jeesus võib teda tervendada ka tänapäeval. Kuigi 1Pt 2:24 kirjakoht on populaarne, mida tsiteeritakse haigete eest palvetamisel ei saa jätta arvestamata fakti, et seda kasutatakse tegelikult kontekstiväliselt. John E. MacArthur, Jr. ütleb, et väljend “tema vermete varal te olete saanud terveks” pärineb kirjakohtest Jesaja 53:5. Jesaja raamatu uurimine näitab, et prohvet ei rääkinud füüsilisest tervenemisest, vaid vaimulikust tervenemisest, mida Iisrael nii meeletult vajab. Ja kui Pühakiri ütleb: “Tema kandis meie haigusi”, siis ei ole sõnasõnalise põhimõtte rikkumist, sest tuleb mõista, et see

viitab meie hinge haigusele.³⁴ Siiski isegi kui seda kirjakohta kasutatakse, mitte nii nagu autor seda mõtlest, on Jumal siiski armuline ja kuuleb ka neid palveid, mille juures seda tsiteeritakse.

Francis MacNutt ütleb, et sisuliselt on kaks viisi, kuidas haigete eest palvetada. Tavaline kristlane tavalistes oludes teeb tervenemispalve, mis on palve, milles palutakse Isal inimest tervendada Jeesuse Kristuse nimel. Tervendamisanniga inimene, kui ta on tõeliselt inspireeritud teeb tervendamise palve, mis on pigem nagu käskluspalve: “Ole tervenenu”. Kui ta palve on anuv, siis selles pole mingit kahtlust ning ta teab, et Jumal on talle vastanud ning võib öelda “Aamen, ma näen seda sündivat. Täna Sind, Issand”. Ta justkui seisaks koos Jumalaga teades Tema meelt ja räägib Tema eest.³⁵ Palvetades tuleb võtta usus meelevald ja öelda haigusele, et see peab kaduma. Seda demonstreerisid hästi apostel Peetrus, kui nad tervedas jalutu. Peetrus ütles haigele konkreetselt: “Jeesuse Kristuse, Naatsaretlase nimel - tõuse ja kõnni!” (Ap 3:6). Kui see ei olnud kõik, ta võttis jalutu käest kinni ja tõstis ta ülesse ning alles siis said ta jalad tugevaks ning tuli tagasi liikumisvõime. Ei piisanud ainult sõnast, vaid oli vaja ka usutegu. Usk ilma tegudeta on surnud (Jk 2:26). Seda sama oli eelnevalt teinud ka Jeesus halvatu öeldes: „Tõuse üles, võta oma kandraam ja kõnni!” (Jh 5:8). Tervenemisele järgnes kohe usus tõusmine ning edasi minek. Väga raske on sellist asja praktiseerida, kui puudub usk. Tekib tunne, et selleks, et öelda seda, mida ütles Jeesus ja Peetrus on vaja väga palju usku, sest mis siis juhtub kui haige ei tervene, kui käskida tal tõusta? Peetrusel oli eelnev vee peal kõndimise kogemus (Mt 14:28), seega ta teadis, et Jeesus kannab ta läbi ja jäta teda häbisse. Taolist usku on kristlastel vaja.

2.3 Võideõli ja palverätik

Üks viis haigete palvetamise eest on õliga võidmine. Seda tegid Jeesus jüngrid, ning see töötas (Mk 6:13). Sedasama praktikat kutsub ülesse kasutama ka Jakobus öeldes, et kui keegi on haige, siis tuleks kutsuda kogudusevanemad enese juurde ja nad palvetagu haige kohal teda õliga võides Issanda nimel (Jk 5:14). Peter H. Davids toob välja selle, et tähtis fakt on see, et palve on on Issanda poole ning võitakse Issanda nimel. Issand on see, kes tõstab

³⁴ John F. MacArthur, Jr. *Charismatic Chaos*, (Grand Rapids: Zondervan, 1992), 103-104.

³⁵ Francis MacNutt, *Healing*, (Notre Dame: Ave Maria Press, 1985), 128.

inimese ülesse, mitte palve vägi või õli.³⁶ Ilma Jeesuseta oleks see õli lihtsal õli, millega võib süüa teha, kuid kui Jumal on selle pühitsenud oma väega, siis see teeb Issanda väe füüsiliselt kogetavaks, kui õli puudutab inimese nahka. David H. Engelhard ütleb, et võideõli sümboliseeris Issanda Vaimu kohalolekut, et anda terviklikkust kogu inimesele.³⁷ Võideõli kohalolu ja kasutamine võib tõsta inimese usku saada terveks. Paratamatult hakkab inimesel tööle tema ratsionaalne mõistus ning ta tahab tunda midagi käega katsutavat. Sama oli Jeesuse jüngril Toomaga, kes ütles, et ta usub ainult siis, et Jeesus on teistele apostlitele ilmunud peale oma ristisurma, kui ta saab pista oma sõrmed tema käte sisse, kus olid naelad ning külje sisse, mis oli odaga läbi pistetud. Tal avaneski see võimalus, kuid Jeesus ütles talle peale seda, et õndsad on need, kes ei näe, kuid usuvad. (Jh 20:24-29). Teine asi, mis toob inimesele käegakatsutava lahenduse on palverätik, mida seostatakse kirjakohaga, kus haigete peale asetatud Pauluse ihult võetud higrätikud ja põlled tervendasid neid ning kurjad vaimud läksid välja (Ap 19:12) või siis, kus veritõbine naine puudutas Jeesuse kuue palistust ja sai terveks. Siiski ütles Jeesus talle, et su usk on sind päästnud, mitte riidetüki puudutamine (Mt 9:20-22). Isegi kui võideõli ja palverätikud töötavad, siis on parem kui inimesed usuvad tervenemisse hoolimata nende kasutamisest.

2.4 Tervendamise armuand

EKB Liit oma piibellikele põhimõtetele toetudes usub, et Püha Vaim annab koguduseliikmetele ühiseks eluks ja teenimiseks vajaminevad annid (karismad), mille abil suudab Jumala rahvas täita oma kutsumust.³⁸ Sinna hulka kuulub ka tervendamise armuand, millest Palus räägib oma esimeses kirjas korintlastele (1Kr 12:9). C. Peter Wagner annab tervendamise annist hea definitsiooni kirjeldades, et see on eriline võime, mille Jumal annab teatud Kristuse Ihu liikmetele, et nad saaksid olla inimlikeks vahendajateks, kelle kaudu Jumal soovib ravida haigusi ja taastada tervist ilma loomulike vahenditeta. Täiendades, et tervendamise and ei anna inimesele üleloomulikku võimu haiguste üle. Ta on lihtsalt kanal,

³⁶ Peter H. Davids "James 5", – *New Bible Commentary 21st Century Edition*, toim. D. A. Carson, R. T. France, J. A. Motyer, G. J. Wenham (Leicester: Inter-Varsity Press, 1994), 1367.

³⁷ David H. Engelhard "Anoint, Anointing", – *The International Standard Bible Encyclopedia: Volume 1 A-D*, toim. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1980), 129.

³⁸ Eesti EKB Liit, *Piibli õpetus Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu kogudustes* (Tallinn: Eesti EKB Liit, 1998), 35.

kelle kaudu Jumal tegutseb, kui Ta soovib tervendada. Lisades, et tervendamise anni piiramine ainult füüsiliste haigustega pole kohane. Seda andi saab kasutada ka vaimsete, emotsionaalsete ja hingeliste haiguste ravimiseks.³⁹ Leon Morris toob välja, et 1Kr 12:9 kirjakohas on tervenemine kreeka keeles mitmuses, mis võib tähendada, et oli tervenemisi mitmesuguste haiguste ja tõvede jaoks.⁴⁰ Sedasama kinnitab ka Michael A. Eaton antud kirjakoha kohta öeldes, et on nii palju erinevaid tervendamise viise ja erinevaid mooduseid, kuidas Jumal tervendab. Inimestele, keda sageli teiste tervendamiseks kasutatakse, on tervendamise anded või and.⁴¹ Stawomir Torbus toob selle kohta välja seda, et tänapäeval on raske täpselt teada, millist tüüpi tervendamist Paulus silmas pidas. Mitmuse kasutamine viitab, aga erinevatele viisidele ja meetoditele, mida Jumal oma rahvale erinevatel puhkudel andis. Jumal saab usklikke kasutada oma tervendamise vahenditena üleloomulikul viisil (Ap 3:3-89) või tegutseda arstide kaudu (1Tm 5:23). Vaimulikud tervendamise annid ei pea piirduma üleloomulikuga.⁴² Torbusega on raske nõustuda selle koha peal, sest tervendamise armuand on üleloomulik. Jeesus kasutas ka erinevaid meetodeid haigete tervendamiseks näiteks: ütles sõna (Mt 8:13), pani käed peale (Lk 4:40), võidis mudaga (Jh 9:6), panin sõrmed kõrvadesse (Mk 7:33). Kui kõige selle taga oli üleloomulik Jumala vägi. Igauks võiks täna maha sülitada ja teha muda ning võida pimedat inimese silmi, aga kas see teeks ta nägijaks? Jeesus ei kasutanud tervenemiseks tolle aja ravimismeetodeid nagu Paulus soovitas Timoteousel veidi veini tarbida oma sagedaste põdemiste pärast (1Tm 5:23). Kuigi mudal on tervendavad omadused, siis keegi võib väita, et ta siiski kasutas oma aja ravimeetodeid. John MacArthur väidab, et tervendamise and oli üks imelistest tunnustähedest, mis anti apostlikule kogukonnale, et aidata evangeeliumi sõnumi autoriteetsust kinnitada kiriku algusaastatel. Kui Jumala Sõna oli täielikult kuulutatud, lakkasid märgid. Imelisi tunnustähti polnud enam vaja. Apostlid kasutasid tervendamist vaid võimsa märgina, et veenda inimesi evangeeliumi sõnumi paikapidavuses. MacArthur lisab positiivse noodina, et tervendamise and on kadunud, aga Issand tervendab edasi.⁴³ Siiski on tänapäeval inimesi, kes vajavad veenmist, mistõttu ma ei näe, miks Jumal ei võiks veenda ka tänapäeval inimesi läbi tervendamise armuanni.

³⁹ C. Peter Wagner, *Your Spiritual Gifts Can Help Your Church Grow* (California: Regal Books, 1982), 238-239.

⁴⁰ Leon Morris, *The First Epistle of Paul to the Corinthians* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1976), 171.

⁴¹ Michael A. Eaton, *The Branch Exposition of the Bible: A Preacher's Commentary of the New Testament* (Carlisle: Langham, 2020), 572.

⁴² Stawomir Torbus "1 Corinthians", – *Central and Eastern European Bible Commentary*, toim. Corneliu Constantineanu, Peter Penner (Carlisle: Langham, 2022), 1374.

⁴³ MacArthur, *Charismatic Chaos*, 215.

2.5 Põhjused miks inimesed ei saa terveks

Francis MacNutt toob välja üksteist põhjust, miks inimesed ei saa terveks. Nendeks on: 1) usu puudumine 2) lunastav kannatus (Jumal kasutab haigust suurema eesmärgi nimel) 3) kannatustega seotud vale väärtus (inimene ei soovi kannatusest loobuda, sest arvab, et see on Jumala poolt talle saadetud) 4) patt 5) mitte palvetamine spetsiifiliselt (mitte palumine juurpõhjuse eest) 6) vale diagnoos (Näited: 1. Palvetamine füüsilise tervenemise eest, kui tegelikult on vaja sisemist tervenemist. 2. Kurjade vaimude väljaajamine, kui tegelikult on vaja palvet sisemise tervenemise eest. 3. Sisemise tervenemise eest palvetamine, kui tegelikult on vaja vabastust kurjadest vaimudest.) 7) keeldumine nägemast meditsiini kui viisi, kuidas Jumal tervendab 8) Loomulike vahendite mitte kasutamine, et säilitada tervist 9) praegu ei ole õige aeg (mõni tervenemine võtab aega ja mõni ei juhtu kunagi) 10) keegi teine inimene peab olema tervenemise vahend 11) sotsiaalne õhkkond takistab tervenemist.⁴⁴ Bill Subritzky kinnitab samuti, et üheks põhjuseks miks inimesed ei tervene on patt lisades, et peale selle on selleks ka andeksandmatus.⁴⁵ Charles R. Swindoll ütleb: “Tervenemine sõltub lõppkokkuvõttes Jumala tahtest, mitte meie usu tugevusest.”⁴⁶ Ma olen temaga täiesti nõus, sest vahel usume kogu südamest tervenemisse, aga see ei juhtu ning vahel me ei usu üldse või ei ootagi seda, aga saame selle ikkagi. Kõik siin maailmas käib Jumala tahte järgi. Inimesed kipuvad arvama, et teavad, mida Jumal tahab, aga tegelikult ei tea. Swindoll ütleb veel seda, et Jumala tahe ei ole, et kõik terveks saaksid. Tavaliselt tuginevad need, kes väidavad, et Jumala tahe on, et kõik terveks saaksid, oma veendumusele Jesaja 53:5b viimasele fraasile: „tema vermete läbi on meile tervis tulnud.“ Selle salmi kontekst viitab aga vaimulikule haigusele ja tervenemisele, mitte füüsilisele.⁴⁷ Sarnase mõtte käis varasemalt välja ka MacArthur käesoleva töö alapeatükis “Jumala töotustel seismine palve ajal”. Näide sellest, et praegu ei ole õige aeg on see, kus Jeesus tervendab pimesa mehe Johannese evangeeliumis. Jüngerid arvasid, et pime on pime, sest ta vanemad või tema ise on pattu teinud, kuid Jeesus ütles, et põhjus on hoopis selles, et Jumala teod peavad pimesa mehe avalikuks saama ning

⁴⁴ MacNutt, *Healing*, 249-261.

⁴⁵ Bill Subritzky, *Receiving the gifts of the Holy Spirit*, (Tonbridge: Sovereign World, 2002), 62.

⁴⁶ Charles R. Swindoll, *He Gave Gifts*, (Anaheim: Insight for Living, 1992), 57.

⁴⁷ Ibid, 66.

ta tegi ta terveks (Jh 9:1-7). Seega mõni tervenemine võtab aega, sest peab sündima sellisel hetkel, kus Jumal saab sellest au. On tõsi, et kõik inimesed ei saa alati terveks, kuid siiski on kristlastele antud lootus Jumala poolt, et Tema täiuslikus riigis, pühib Ta ise ära iga pisara meie silmist ning surma, leinamist, kisendamist ja valu ei ole enam. (Ilm 21:4). See on see aeg, kui Kristus tuleb tagasi ja võtab enda omad taevasse. Nicky Gumbel ütleb, et Jeesuse õpetuse järgi saab Jumala valitsus täielikult reaalsuseks alles tulevikus, "ajastu lõppedes". Siiski tõi Jeesus oma õpetamise ja tegudega Jumala kuningriigi reaalsuse juba käesolevasse aega. See väljendus pattude andeksandmises, kurjade vaimude välja ajamises ning tervendamistes. Ta andis meelevalla tervendada ja kurje vaime välja ajada oma jüngritele ning ka nemad tegid seda. Samuti teevad seda tänapäeva kristlased. Tervenemised on osa Jumala kuningriigi tunnustest, mille algatas Jeesus Kristus ja need jätkuvad tänaseni.⁴⁸ Jumala riik on praegu siin, kuid mitte oma täielikus väes, mistõttu ei ole imed igapäevased ja kõik inimesed ei tervene ning peavad kannatama.

⁴⁸ Nicky Gumbel, *Elu küsimused* (Tallinn: Logos, 1999), 190-194.

KOKKUVÕTE TEOREETILISEST OSAST

Piibel ei räägi väga palju haigustest spetsiifiliselt, sest see keskendub vaimulikele aspektidele. Jumal võib, kuid ei pruugi kasutada haigust karistusena inimese sõnakuulmatuse eest. Seega kui inimene teeb pattu, siis ta ei pea kartma seda, et saab kohe karistuseks mõne haiguse. Jumal on inimese tegelik ravija, seetõttu on hea pöörduda esmalt Tema poole, kuid ta on andnud ka inimestele teadmisi, kuidas ravida. Seega ei peaks kristlane pelgama minna arsti juurde. Tervis on kink Jumala käest ning seda ei tohiks võtta iseenesest mõistetavana, sest maa peal on palju haigeid, kes ei ole terveks saanud. Erakordset tervenemist nimetataks imeks, sest see hõlmab Jumala sekkumist, segades loomuliku asjade kulgu. See on üliinimlik ning seletamatu võttes arvesse loodusjõude. Enamus imed mida Jeesus tegi, olid just tervenemise imed. Jeesuse imed näitasid maailmale tema jumalikust ning kinnitasid seda, mida ta rääkis ning näitasid tema sõnade ehtsust. Mingid haigused võivad olla põhjustatud deemonitest, kuid mitte kõik. Selle üheks näiteks on see, kui Jeesus ajas inimestest kurje vaime välja ja nad said seeläbi füüsiliselt terveks (Lk 11:14). Jeesus ei teinud tervenemise imesid lihtsalt selleks, et inimesi aidata, vaid ta täitis läbi selle Vanas Testamendis olevaid prohvetiennustusi (Js 35:5-6). Selleks, et terveneda on vaja uskuda sellesse, et Jumal saab seda teha, kuigi Jumal võib tervendada inimese ka siis kui tal on vähe või ei ole üldse usku. Lõplikult sõltub inimese tervenemine siiski Jumala tahtest, mitte indiviidi pingutusest. Antud usku ei tohi segamini ajada päästega seotud usuga. Uskumus, et kristlased ei või olla haiged on vale, sest praktika ja pühakiri tõendavad vastupidist (2Tm 5:23; Fl 2:25-27). Kristlaskond tsiteerib valesti 1Pt 2:24 kirjakohta, teadmata et fraas "tema vermete varal te olete saanud terveks" pärineb kirjakohest Jesaja 53:5 ning selle all mõtles prohvet vaimuliku tervenemist, mitte füüsilist. On kaks viisi kuidas palvetada haigete eest, esimene neist on paluda, et Jumal tervendaks inimese, teine on käskluspalve öeldes: "Ole tervenenu!" Jumal on andnud teatud inimestele erilise võime: tervendamise annu ning ta kasutab neid inimesi tihedamalt haigete tervendamisel. Põhjusi, miks inimesed ei tervene on mitmeid, kuid kõik taandub lõpuks Jumala tahtele ning sellel, et Jumala riik ei ole veel täielikult maa peale tulnud.

3. ARUSAAM FÜÜSILISEST TERVENEMISEST PALVE PEALE EKB LIIDU PASTORITE SEAS

3.1 Uurimuse metoodika

Antud uurimuse eesmärgiks oli teada saada, mis on EKB Liidu pastorate arusaam füüsilisest tervenemisest palve peale. Kuna oli soov teha üks ühele intervjuusid, et saada sisutihedamaid vastuseid ning lubada endale võimalust küsida täiendavaid küsimusi, otsustasin kasutada kitsas valimit, kelleks olid EKB Liidu piirkonnavanemad. Antud intervjuud andsid pigem pinnapealse arusaama liidu pastorate ja töötajate arusaamast füüsilise tervenemise teemale, kuid siiski on võimalik selle põhjal teha järeldusi. Kindlasti ei saa nende uurimistulemuste põhjal väita, et kogu EKB Liit liigub selles suunas, kuid see annab siiski mingi ülevaate. Kokku küsitlesin 10 piirkonnavanemat. Valimist jäi välja Läänemaa piirkonnavanem, kuna tal polnud võimalik leida vastamiseks aega töökohustuste tõttu. Keskmise intervjuu pikkus oli 1 tund. Kokku oli üheksa põhilist küsimust ja intervjuu jooksul küsisin ka täpsustavaid küsimusi. Intervjuude küsimused tulenesid antud lõputöö teoreetilisest osast. Intervjueeritavate anonüümsuse tagamiseks on vastajad kodeeritud. Lühend PV tähendab piirkonnavanemat ning number tähistab intervjuu toimumise järjekorda. Kõik intervjuud olid salvestatud helifailina, mis said hiljem transkribeeritud, toimetatud ning vastused lühendatud selleks, et tuleks välja ainult põhiline sõnum. Intervjuud said läbi viidud vahemikus 8 mai- 25 mai 2025. Neist neli toimusid kokkusaamise teel, viis Google Meets videokõne vahendusel ja üks piirkonnavanem saatis vastused e-meili teel.

Intervjueeritavatele esitatud küsimused olid järgmised:

1. Mida arvad imelistest tervenemisest palve peale? Kas need sünnivad ka tänapäeval?
2. Kas Sul endal on kogemusi palve peale tervemisest? Kui jah, siis kirjelda palun.
3. Kas Sinu palve peale on keegi üleloomulikult tervenenu? Räägi palun seda lugu (kui on).

4. Mis on Sinu meelest imelise palve peale tervenemise eesmärk? Miks Jumal laseb sellel sündida?
5. Kas Sinu meelest on võimalik, et haigus on põhjustatud deemonitest? Millisel juhul?
6. Millisel viisil peaks Sinu meelest imelise tervenemise eest palvetama? Kas ja milline koht on tervise kuulutamisel ehk manifesteerimisel?
7. Mis Sa arvad, miks mitmed inimesed ei saa terveks, kui nende eest palvetatakse? Mille ja kelle taga vastamata palve on – kas paluja või haige taga või on veel midagi?
8. Millist funktsiooni täidavad Sinu meelest võideõlid, palverätikud jm välised „märgid“ palvetamisel?
9. Miks ka kristlased on haiged? Kas kristlased ei peaks olema terved? Põhjenda oma vastust.

3.2 Intervjuu küsimuste vastused

Esimesele küsimusele **“Mida arvad imelistest tervenemisest palve peale? Kas need sünnivad ka tänapäeval?”** vastasid kõik piirkonnavanemad üksmeelselt, et usuvad imelistesse tervenemistesse ning sellesse, et need sünnivad ka tänapäeval. PV8 ütles, et kui oli ühe terviseprobleemiga haiglas, siis üks mitte usklik arst ütles talle, et usub, et Jumal tervendab ka tänapäeval ja on tervendanud läbi aegade. PV1 kinnitab samamoodi, et Jumalikud tervenemised on toimunud läbi kogu kiriku ajaloo ja toimuvad tänaseni. PV3 kahtleb siiski näiteks jala tagasi kasvamise osas või siis jala pikemaks kasvamise osas. Vastupidiselt jagas PV6 lugu, kus ta oli ühes kirikus, kus sündis jala pikemaks kasvamise ime. Ta ise küll ei näinud seda, sest oli millegipärast ime toimumise hetkel teises ruumis, kuid talle tunnistas seda usaldusväärne inimene. Mitmed piirkonnavanemad kinnitavad, et on kuulnud lugusid, kus Jumal on inimesi tervendanud. PV7 toetub oma veendumuses, et Jumal tervendab, Jumala töotustele, nähes neid kehtimas ka praegu. PV9 ütleb, et kui tõsiselt haigete eest palvetada, siis Jumal sageli vastab. Teoloogiliselt usub ta, et apostlite aeg jätkub ja ei ole lõppenud. Sedasama mainisid ka PV1 ja PV2. PV10 ütleb: “Tervenemised toimuvad ka täna, sest Jumal on sama eile, täna ja igavesti.” On näha, et kõik piirkonnavanemad usuvad, et Jumal on tegev ka tänapäeval ning tervenemise imed ei piirnenud ainult apostlite ajaga. Kuna kõik piirkonnavanemad usuvad, et Jumal tervendab tänapäeval, siis järeldan sellest, et ka teised EKB Liidu pastorid usuvad suures pildis sedasama.

Teisele küsimusele **“Kas Sul endal on kogemusi palve peale tervemisest? Kui jah, siis kirjelda palun.”** vastasid PV2, PV7 ja PV8, et neil puudub kogemus, et nad nad on saanud terveks, kui nende eest on palvetatud. PV8 usub, et Jumal kasutab tervendamiseks ka arste ning ta on neilt abi saanud. Samuti PV3 ja PV4 usuvad, et on võimalik, et on vaja nii palvet kui ka meditsiini. PV7 lisas, et tal pole olnud vajadust tervenemise palve järgi. PV9 ütles, et ta on saanud terveks palve peale, aga tal pole olnud väga vajadust selle järgi, sest on olnud suhteliselt hea tervisega. PV4 vastas, et tal kadus hambavalu kui ta 12. aastaselt pani põlved maha ja palvetas, kuid tal puudub kogemus, et ta oleks kellegi teise palve peale tervenenu. PV1 rääkis lugu, kuidas tudengipõlves trauma tagajärjel kogunes talle põle vesi, ta oli sellega üle kuu aja haiglas, arstid tegid oma parima, aga ei suutnud teda aidata, palvet peale tuli läbimurre ning põlv hakkas paranema ning mõne aja möödudes sai täiesti terveks. PV3 on saanud terveks seljavalust peale palvet, kuid kahtlema hakates tuli valu tagasi. PV5 omab mitmeid kogemusi isikliku tervenemisega, näiteks paranes tal liikumisvõimetuks muutunud õlg täielikult ühe ööga pärast palvet. Samuti on ta kogenud tervenemist palavikust ja külmetustest. PV7 tunnistas, et sai lapsepõlves lahti kogelemisest peale eestpalvet, kuid ta ei mäleta, et oleks rohkem terveks saanud palve peale. PV9 jagas kuidas ta sai terveks 5 aastasena toidumürgitusest. Ta ei olnud siis veel usklik, aga palus: „Jumal, kui sa oled olemas, tee mind terveks.“ ning hommikuks oli ta terve. PV10 rääkis, et peale vendade eestpalvet sai ta õlavigastusest terveks. Mõndadel piirkonnavanematel puudub isiklik tervenemise kogemus, kuid enamusel on siiski rääkida mõni lugu või mitu, kuidas Jumal on neid ennast tervendanud imeliselt palve peale. See on hea, sest see kinnitab nende enda usku, et tasub palvetada haigete eest ja lasta ka enda eest palvetada. Antud küsimusest järeldan seda, et EKB liidus on veel pastoreid, kellel puudub isiklik tervenemise kogemus, sest selleks ei ole olnud vajadus, kui on mitmeid, kellel on kogemus sellest, kuidas palve on neid haigusest/vigastusest tervendanud.

Kolmandale küsimusele: **“Kas Sinu palve peale on keegi üleloomulikult tervenenu? Räägi palun seda lugu (kui on).”** vastas PV1, et üks 90 aastane naine andis talle tagasisidet, et ta sai terveks peale seda kui antud piirkonnavanem tema eest palvetas. PV1 palvetab regulaarselt haigete eest. PV2 ei tea, kas tema palve peale oleks keegi tervenenu. Ta ütleb, et kui Püha Vaim ütleb: "Palveta," siis ta palvetab. Ja kas tulemust on näha või mitte – see ei ole tema asi. PV3 on harva saanud tagasisidet, et keegi on tervenenu tema palve peale, siiski tal mõni lugu on, näiteks tema vanaema põlv sai terveks, kui ta tema eest palus. PV4 ei tea, et keegi oleks tema palve peale tervenenu, vähemalt ta ei ole selle kohta tagasisidet saanud. PV5

on mitmeid lugusid, kuidas inimesed on tema palve peale tervenunud. Näiteks ta oma naisel oli healoomuline kasvaja, mille eest ta palvetas õliga võides ning kasvaja oli 2 päevaga kadunud. Muidu oleks pidanud minema operatsioonile. Samuti palvetas ta igapäevaselt aasta aega oma sõbra naise eest, kellel oli seljavigastus ja väga tugev valu, mille tulemusel ta täna ütleb, et ei tea, mis asi on seljavalu, kuigi see vaevas teda 15 aastat. PV6 ei tea samuti, kas keegi on isiklikult just tema palve peale tervenud, kuid tal on tagasiside selle kohta, kus koguduse kollektiivne palve on inimesi tervenunud, näiteks palvetasid nad ühe mitte kristlasest meesterahva eest, kellel lõhkes südame aort ning, kes sai palve peale terveks, kuigi arstid ei andnud talle lootust. Tema uskmatu pere ei saanud usklikuks, kui tunnistas, et see on Jumala ime. PV7 omab samuti kogemust, kus üks naine sai terveks tema palve peale. PV8 on mitmeid kogemusi, kus Jumal on tervendanud inimesi tema palve peale. Näiteks üks koguduseliige, kelle oli käe peal kasvaja, tuli tema juurde palvele ja võidmisele tuginedes Jk 5:14-15 kirjakohale. Kahe nädala pärast oli kasvaja kadunud. Lisaks palvetas ta ühe vähidiagnoosiga naise eest. Palve käigus sai ta südamesse sõnumi „see haigus ei ole sulle surmaks“ ning ütles seda ka naisele. Teda küll lõigati, kuid aastaid hiljem on naine endiselt puhas. PV9 on samuti mitmeid kogemusi, kus Jumal tervendanud tema palve peale. Näiteks palvetas ta ühe naise eest, kellel oli pea peal ping pongi palli suurune mädakolle. Palves tuli tal sõna Jumalalt antud naisele: „Jumal ilmutab sulle ennast öösel.“ Nii juhtuski ja hommikuks oli naine terve. Samuti palvetas ta ühe neljanda staadiumi vähihaige mehe eest, kes sai päästetud. Kuigi sellel PV ei olnud usku, et vähihaige saab terveks, palvetas ta ka selle eest ja see mees sai täiesti terveks (lisaks sai vabaks alkoholist ja suitsetamisest) ning elas veel 4 aastat. PV10 kirjeldas imelist lugu, kus ta külastas eakat õde, kes ei saanud enam liikuda ja toetus karkudele. Mõlemal oli usku, et Jumal võib tervendada ning pärast koos palvetamist jättis naine kargud kõrvale ja hakkas vabalt kõndima. Piirkonnavanemate vastustest on näha, et kõik inimesed ei anna tagasisidet sellest, kas nad on saanud terveks palve peale või mitte. Hoolimata sellest, palvetavad piirkonnavanemad haiget eest edasi usaldades Jumalat, et isegi kui nad ei näe oma töö tulemust, siis sellel on kindlasti mõte. Kuid siiski on piirkonnavanemaid, kes on saanud julgustust tagasisidest, et nende palvel on olnud tulemus. Antud vastustest järeldan seda, et sama olukord on ka teistel EKB Liidu pastoritel, et osad saavad tagasisidet ja teised ei saa, aga kõik palvetavad ikka haigete eest edasi.

Neljas küsimus kõlas järgmiselt: **“Mis on Sinu meelest imelise palve peale tervenemise eesmärk? Miks Jumal laseb sellel sündida?”** PV1 toob välja selle, et inimese tervenemine märk Jumala riigi toimimisest. Lisades, et tervenemine on Jumala valitsuse esiletulek selles

konkreetses olukorras. See on märk sellest, et Jumal on kohal, et Tema riik ja Tema tahe on avaldumas. PV8 usub samuti, et imed näitavad Jumala kohalolu. PV2 ja PV8 ütlevad, et Jumal tervendab, sest ta hoolib inimesest, tema jaoks on oluline, et inimene saaks taastatud. PV3 ja PV8 toovad välja selle, et imed kinnitavad usku ja Jumala olemasolu. Peale selle on ime Jumala vastus usule, see paneb õpetuse tööle ja teeb usu nähtavaks. PV4 tunnistab, et ta lõpuni ei tea vastust selle, kuid leiab, et imelise tervenemise eesmärk on, et Jumala nimi saaks austatud. Sarnaselt PV2 usub ta, et tervenemise ime võib olla märk Jumala armastusest ja hoolimisest, kuid peamine on Jumala au ja tema ligiolu kinnitamine. PV5 mõtted ühtivad paljuski teiste piirkonnavanematega, kui ta ütleb, et imelised tervenemised näitavad seda, et Jumal on tegev ka tänapäeval ning ta soovib leevendada inimeste vaevu ja anda lootust. Peale selle on see evangeelne tunnistus Jumala olemasolust ja väest. PV6 tunnistab ausalt nagu PV4, et ta tegelt ei tea sellele küsimusele vastust, kuid ütleb, et Piiblis on lugusid, mis räägivad, et Jeesus tervendas kaastundest ja selleks, et aidata. PV9 arvab sarnaselt öeldes, et eesmärgiks on halastus ja armastus. PV7 on ühel meelel PV4 ja PV6 öeldes, et ta tegelikult ei tea, mis on imelise tervenemise eesmärk. Siiski ütleb ta selle küsimuse peale, et tervenemine ei pruugi alati viia Jumalale lähemale. Tuues näite noorest mehest, kes peale imepärast paranemist eemaldus usust ja sattus hiljem sõltuvusse. Ta küsib: „Kas oleks olnud parem, kui ta oleks surnud kui päästetud inimene?“. PV9 kinnitab seda öeldes, et paljud, kes tervenevad ei paranda meelt. Ta toob välja selle, et see näitab Jumala tingimusteta armastust. Jumal võib inimese peale halastada ja teda tervendada ilma, et inimene pöörduks Tema poole. PV4 kinnitab seda öeldes, et tervenemise eesmärk ei ole see, et inimene saaks päästetud. Vahel on nii, et mitteusklikud saavad terveks, aga ei tule selle tulemusena Jumala juurde. PV10 ütleb, et Jumal tervendab meid, sest 1) Ta on meie Isa ja armastab meid, 2) selleks, et näidata oma vägevust ja au, 3) selleks, et saavutada meis seda, mida Ta tahab (midagi parandada või midagi õpetada). 4) julgustada ja aidata meid, 5) lähendada meid endale. Üldiselt võib öelda, et imelise tervenemise eesmärk on Jumala armastuse ja hoole väljendus inimese suhtes ning Tema vägevuse ja olemasolu demonstreerimine. Vastustest järeldan seda, et mitmed EKB Liidu pastorid tunnistavad siiralt, et ei tea lõpuni, mis on Jumala eesmärk imelise tervenemisega, kuid siiski on neil oma arvamus, mis see võiks olla.

Viiendaks küsimuseks oli: **“Kas Sinu meelest on võimalik, et haigus on põhjustatud deemonitest? Millisel juhul?”**. Kõik piirkonnavanemad arvavad, et füüsilised haigused võivad olla põhjustatud deemonitest. PV1 toob näite, et inimene võib minna sensitiivi või nõia juurde mõne füüsilise haiguse või valuga ja saab leevendust, kuid saab kaasa vaimse

sidumise. Inimesel võib tekkida depressioon või äng ja ta ei oska seda kohe seostada nõia juures käimisega. PV2 usub, et see on võimalik, kuid mitte alati. Deemonid võivad ära kasutada olemasolevaid nõrkusi, aga mitte kõik haigused on deemonlikku päritolu. PV3 nõustub temaga öeldes, et haigused võivad olla tingitud elustiilist, geenidest ja patust. Ta ise näeb rohkem seoseid deemonite ja vaimsete haiguste vahel. PV4 ütleb siiski, et tema meeles on harv see, et haigus on põhjustatud deemonist. Täiendades, et see on pigem erand ja lisades, et haigused on pattulangemise tagajärg. PV5 ütleb, et praktilist kogemust tal selles osas väga ei ole, aga Piibel räägib, et see on võimalik. Ta nõustub PV4 öeldes, et deemonlikult põhjustatud haigused on pigem vähemus. PV4 ja PV5 usuvad, et enamasti on inimesed loomulikult haiged. PV5 rääkis loo, kus nad käisid ühest korterist kurja vaimu välja ajamas, kes liigutas seal asju ning tema kohalolu oli niivõrd tunda, et ühel naisel tekkis sellest stressist südamehaigus. Kuri vaim ei olnud naise sees, aga tema tegevuse tagajärjel jäi naine haigeks. PV7 teadis rääkida lugu, kus kurjade vaimude mõjutusel sattus üks mitteusklik naine raskesse vaimsesse ja füüsilisse seisundisse. PV8 teadis rääkida, et inimesed on terveks saanud peale seda kui on mõnest patust loobunud ja meelt parandanud. PV9 ütleb, et kõik haigused ei ole kindlasti mitte deemonlikku päritoluga. Aga neid juhtumeid, kus haigus on põhjustatud deemonitest, võib olla rohkem, kui arvame. PV10 ütleb: “See on võimalik, nagu Iiobi puhul, aga mitte alati. Igale juhul on kristlased Jumala kaitse all ja ilma tema loata ei saa deemonid midagi teha. Selline asi juhtub pigem uskmatautega – nemad on nende võimu all.” Praegused piirkonnavanemad usuvad, et haigused võivad olla põhjustatud deemonitest, kuid see on pigem harv. Järeldan sellest seda, et ka teised EKB Liidu pastorid näevad seoseid Piiblist või omavad kogemust, et füüsiline haigus võib olla põhjustatud deemonitest. Kuid, ei saa välistada, et on pastoreid, kes sellesse ei usu.

Kuuendale küsimusele: **“Millisel viisil peaks Sinu meelest imelise tervenemise eest palvetama? Kas ja milline koht on tervise kuulutamisel ehk manifesteerimisel?”** vastas PV1, et tuleks kasutada kõiki palveviise: kirikus avalikult, väikeses grupis või üksi. Tuleks järgida Jk 5:14 kirjakohta juhiseid. Tervise kuulutamise juures tuleks olla ettevaatlik. Seda tuleks teha ainult siis, kui Jumal ütleb seda teha. PV2 eelistab eestpalve vormis haiget eest paluda, mitte käskides haigusel kaduda. Tema meelest ei sõltu ime sellest, kuidas või mis tooniga palvetada – kõik sõltub Jumalast. PV3 eelistab samuti eestpalve versiooni, kus palub, et Jumal tervendaks inimese, mitte ta ei käsi haigusel lahkuda. PV4 ütleb, et tervenemise eest paludes on oluline järgida Jumala vaimu juhtimist, kindlat mudelit ei ole. Lisades, et terveks kuulutamine võib-olla teatud olukordades õige. Sama arvab ka PV7 lisades veel palve osas,

et kindlat vormi ei ole, vaid kõige tähtsam on siiras südamehoiak ja usaldus Jumal vastu. Manifesteerimise osas ütleb ta, et see võib anda mingit julgustust või leevendust, aga ta ei tea, kui tihti peaks seda kasutama. PV8 on samuti samal meelel, et kindlat palvetamise “retsepti” ei ole, vaid palvetada tuleb lihtsalt, ausalt, alandlikult Jumal sõna järgi ja Püha Vaimu juhtimisel. PV9 nõustub temaga samuti, et palve peab toimuma Püha Vaimu juhtimisel. Nii PV8 kui ka PV9 on seisukohal, et kellegile ei tohi tervist kuulutada, kui Issand ei ole seda seda öelnud teha. PV5 ei pea otseselt valeks kasutada palvetamise ajal manifesteerimist, kuigi ta ise seda ei tee. Selle asemel ta palub Jumalat ja usaldab, et Tema annab vastuse, kui Ta tahab. PV5 liigatab tervise eest palvetamise kaheks: 1) lühike palve ja usaldamine Jumala kätte. 2) Pikaajaline vaimulik võitlus – järjepidev palvetamine nädalaid või kuid. Tema jaoks on oluline, et haige teab, et ta võitleb tema eest palves ja küsib regulaarselt tagasisidet, kas midagi on muutunud. PV6 ütleb, et Uus Testament ei toeta manifesteerimist ja see on pigem maagia valdkond. Tuues näiteks seda, et Jeesus ei öelnud kellelegi, et „ütle välja, et sa oled terve, ja siis oledki“. Lisaks täiendab ta öeldes, et sõnadel on jõud, aga inimene ei loo ise tervist oma sõnadega – tervendab ikka Jumal. Palvetamisel kasutab PV6 nii eestpalve vormi, kui haigust käsutavat käskluspalvet. PV10 ütleb, et koduvisiitidele läheb ta koos teise vanemaga. Seal nad vestlevad haigega, uurivad, kas ta mõistab, miks Jumal on haiguse lubanud. Uurivad, kas on soove patte tunnistada ning kas on usku tervenemiseks? Nad teevad seda Jaakobuse 5 peatüki järgi. Seejärel nad võivad haiget õliga (natukene õli laubale) ja palvetavad käte peale panemisega. Vastustest jäi kõlama, et ei ole kindlat viisi, kuidas peab haigete eest paluma, vaid tähtis on õige südamehoiak ja Jumala Vaimu juhtimine. Samuti tuleb olla tervise kuulutamisel ettevaatlik. Sellest järeldan, et ka teised EKB Liidu pastorid ei piiritle ennast kindla palvemudeliga, vaid lasevad Pühal Vaimul juhtida enda palvet ning ei manifesteeri kergekäeliselt haigetele tervist, vaid ootavad selles osas suuniseid Jumalalt.

Seitsmendaks küsimuseks oli: **“Mis Sa arvad, miks mitmed inimesed ei saa terveks, kui nende eest palvetatakse? Mille ja kelle taga vastamata palve on – kas paluja või haige taga või on veel midagi?”** PV1 näeb, et mitte tervenemine taga võivad olla: 1) uskmatuse, 2) teadmiste puudumine, 3) andeksandmatus, 4) kõverdunud Jumala-pilt, 5) vildakas jumalalapse identiteet, 6) hirm või põhjendamatu kartus, 7) lootusetus, 8) teadlikud patud, 9) mõnikord ei teata põhjust. Ta lisab, et tuleb selgeks teha vestluse käigus või läbi Püha Vaimu ilmutuse, mis on põhjus ja see tuleb kõrvaldada, et Jumal saaks tervendada. Ta usub seda, et tähtsam on see, et palujal on usk, sest haigel ei pruugi alati usku olla, et ta saab terveks. Kellegil peab olema usku, sest muidu ei ole mõtet palvetada. Mõnel juhul ei pruugi Jumal

tervendada, et hoida inimest ära kurja eest. PV3 nõustub PV2 öeldes, et takistuseks võib olla patu olemasolu, andestamatus, palvetaja usu puudumine või lihtsalt hetkel ei ole õige aeg, et Jumal au tuleks esile. Lisades huvitaval, et inimene võib saada terveks, siis kui ta sureb ära, sest taevast ei ole haigust, seega palve saab vastatud, aga mitte siin elus. PV4 ütleb, et me tegelikult ei tea, miks inimesed ei tervene, sest me ei koge vahetult Jumalat, seetõttu me ei saa temast täpselt aru, mida ta mõtleb ja miks ta midagi teeb või ei tee. Usu puudumine palvetaja poolt või andestamatus haige inimese sees võib-olla takistuseks, aga ei saa öelda, et tervenemine ei sündinud, sest usku ei olnud. Ta lisab: “See on Jumala iseseisev otsus inimest tervendada või mitte. Inimesest endast võivad mingid asjad sõltuda, aga ei pruugi.”. PV2 hinnangul ei ole süüdlasi – lõppkokkuvõttes sõltub kõik Jumala tahtest, mitte sellest, kas kellegil on usku või mitte. PV5 toob välja selle, et põhjuseid, miks inimesed ei tervene võib olla mitmeid. Näiteks: 1) Inimene ei tahagi terveks saada, sest kaotaks sotsiaalsed toetused. 2) Jumal võib haigust kasutada inimese iseloomu muutmiseks, näiteks uhkusest vabastamiseks. 3) Haigus võib olla elustiili või patu tagajärg ehk Jumala karistus. 4) Mõnikord tervenemine tuleb ravimite kaudu, aga inimesed ei taha neid kasutada. PV6 toob samuti välja selle, et takistuseks võib olla andestamatus ja ülestunnistamatta patt. Ta arvab, et Jaakobuse 5 peatüki järgi tuleks seda teha kogudusevanemale. Ta ütleb, et usk ei tervenda, vaid Jumal. Ning ta nõustub PV4 ja PV2’ga, et tervenemine sõltub lõppkokkuvõttes Jumala suveräänsest otsusest. Peale selle toob ta välja seda, et peame vältima, et tervenemisest saab eesmärk omaette-otsitakse imet, mitte Jumalat. Hea mõttena toob ta välja, et inimesed peavad surema ja nad surevad ikkagi haiguste kätte. PV7 tunnistab siiralt, et ta ei tea miks inimesed tegelikult terveks ei saa. PV8 on ühel meele PV2, PV4 ja PV6 öeldes vahel on põhjus lihtsalt Jumala suveräänses otsuses ning alati ei teata lõpliku põhjust. PV9 ütleb: “Jumalas ei ole kunagi viga”. Lisades, et kui midagi jääb sündimata, siis põhjus on kas meis või Jumala suuremas plaanis. Täiendades, et pühakirja järgi näeb ta, et see võib olla Jumala tahe, et inimene surebki ja läheb selle haigusega. PV10 ütleb: “On olukordi, kus inimene austab Jumalat rohkem oma haiguse või puude kaudu kui tervena olles. Me elame ajastul, kus ka kogudused muutuvad inimkeskseks – tervis, edu ja heaolu on saanud õnnistuste peamisteks näitajateks. Jumala jaoks ei pruugi see alati nii olla.” Põhjuseid miks inimesed ei tervene on kindlasti mitmeid ning neid saab tuletada nii Piiblist kui ka praktikast. Siiski on näha, et kõik taandub Jumala tahtele, mis välistab omakorda põhjused nagu patusus, andeksandmatus ja usu puudumine. Sellest järeldan, et ka teised EKB Liidu pastorid on jõudnud järeldusele, et kui Jumal tahab siis ta tervendab ja kui ei taha, siis ta seda ei tee ning inimlik pingutus mängib selles osas väikest rolli.

Kaheksandale küsimusele: **“Millist funktsiooni täidavad Sinu meelest võideõlid, palverätikud jm välised „märgid“ palvetamisel?** vastasid PV1, PV4, PV9, et võideõli ja palverätikud on lihtsalt abivahendid, need aitavad usku tõsta, aga iseenesest nad ei tervenda, vaid tervendajaks on Jumal. PV2 toob välja selle, et need sümboliseerivad, et Jumal hoolib meie füüsilisest olemusest. Jumal teab, et me vajame nähtavat ja tajutavat. Jeesus kasutas füüsilisi vahendeid (nt muda), et kinnitada: vaimne ja füüsiline kuuluvad kokku. PV3 toetab nende kasutamist. Tal on isiklike kogemusi, kus palverätikuga kaasnes raseduse õnnestumine ja mootorratta õnnetusest pääsemine. Samuti pooldab ta käte peale panemist palve ajal. PV5 usub, et võideõlis ja palverätikutes on mingi vägi. PV6 kasutab ise võideõli ning peab ka palverätikuid sümboolselt oluliseks. Lisades, et nendel esemetel endil ei ole väge, vaid need on usulised märgid, mis aitavad inimesel teadvustada Jumala ligiolu ja osadust. Lisades: “Inimene vajab sellist füüsilist märki Jumala ligiolust.”. PV7 ütleb nende kohta, et inimestel on sageli vaja midagi käega katsutavat, et kinnitada oma usku. PV8 ütleb, et vahel kasutab võideõli, kuid tervendamine ei sõltu õlist, vaid Jumala väest. Tal endal on lugu, kus ta oma pereliige, kes jõi ning kellel oli maks läbi ning arsti väitel oli elada ainult mõned nädalad, sai terveks peale seda kui palverätik pandi talle maksa lähedale. PV9 toob välja, et on oht, et need asjad muutuvad inimestele ebajumalateks. Ta peab neid asju rohkem meelevalda tunnusteks. PV9 näeb palverätikutes paljudamise omadusi, kui inimesed ei jõua füüsiliselt kellegi juurde palvetama minna. PV10 ütleb: “Need on lihtsalt märgid. Neid ei saa kuidagi „laadida“ erilise väega.”. Võideõlised ja palverätikud peeti pigem abivahenditeks ning ei omistatud neile erilisi võimeid, sellest järeldan, et EKB Liidu teised pastorid ei ole äärmuslikud ja ei usu, et on vaja kindlaid vahendeid selleks, et Jumal saaks inimesi tervendada.

Viimane üheksas küsimus kõlas järgmiselt: **“Miks ka kristlased on haiged? Kas kristlased ei peaks olema terved? Põhjenda oma vastust.”** PV1 ütleb selle kohta, et kui inimene elab väga ebatervislikult, ei saa tervenemine toimida lihtsalt seetõttu, et Jeesus on surnud. Meie ihu eest hoolitsemine on ka meie enda vastutus. PV2 ütleb, et see on normaalne, sest kristlased on inimesed. Meie kehad vananevad, meil on geneetilised eripärad jne. Usk ei muuda meid bioloogiliselt haavamatuteks. PV3 ei usu, et kristlased peaksid olema automaatselt haigustest vabad. Mõõndades, kuna elame langenud maailmas, on haigus osa inimlikust seisundist. Täielik tervenemine saabub alles pärast surma, Jumala juures. PV4 toob välja, et Jumal laseb oma lastel ka kannatada. Kannatused on osa sellest maailmast. Nende käigus võib inimese usk kasvada. PV5 vastab, et kristlased on inimesed ja seetõttu ei ole haigus välistatud. Ta nõustub

PV1, et paljud haigused tulenevad inimlikust rumalusest või elustiilist. Lisades, et tervenemine ei pruugi alati olla Jumala tahe, sest igaüks peab lõpuks kuidagi siit ilmast lahkuma. PV6 toob välja selle, et kusagil ei tule välja, et kristlased peavad kõik terved olema. PV7 ütleb hästi : “Probleemid ja kõik muu kristlaseks saamisega ei kao kindlasti meie elust kuskile.”. PV8 toob välja selle, et haigus on tulnud maailma pattulangemisega. Kogu loodu on haige ning inimene on loodu osa. Haigus võimaldab esile tulla tervenemisel, mis toob Jumala suured teod ilmsiks ning see toob esile usu ning selle kasvu. PV9 ütleb, et kannatused ja raskused on osa kristlikust elust, sest need aitavad inimesi alandada ja hoida uhkuse eest. Apostlite õpetuse kohaselt tuleb Jumala riiki sisenemiseks läbida kannatusi ja viletsusi. Lisades: “Jumal lubab meil haigestuda, et me mõistaksime neid inimesi, kes on haiged.”. PV10 võtab hästi kokku teiste piirkonnavanemate öeldu, sõnades: “Kristlased on eelkõige samuti inimesed nagu kõik teised. Issand ei ole lubanud neile erilisi tingimusi. Lisaks on kristlastel vaja näidata maailmale usku igas olukorras – kuidas me läbime samu raskusi, mida ka teised inimesed kogevad. Ma arvan, et haigused on Jumala tööriist meie hinge kallal, et valmistada meid igavikuks.”. Piirkonnavanemate vastustest tuleb välja, et on normaalne, et kristlased on haiged, sest ka nemad on osa langenud maailmast ning Jumal ei ole lubanud neile tervise suhtes erilisemaid tingimusi kui teistele. Sellest järeldan seda, et EKB Liidu pastorid ei ole üldiselt eduteoloogia pooldajad ning näevad, et kristlase haigestumine on täiesti inimlik ning ei midagi ebatavalist.

3.3 Analüüs ja järeldused EKB Liidu piirkonnavanemate arusaamast füüsilisest tervenemisest

Piirkonnavanemate vastused olid ootuspärased ning vägagi sarnased teooria osas välja toodud arusaamadele. Enamus oli samal või sarnasel arvamusel vastates nendele üheksale küsimusele. Isiklikult arvasin, et paljud piirkonnavanemad ei näe seost haiguste ja deemonite vahel, kuid eksisin. Kuna kõik piirkonnavanemad usuvad, et Jumal tervendab ka tänapäeval, siis järeldan sellest, et ka teised EKB Liidu pastorid usuvad suures pildis sedasama. Enamustel piirkonnavanematel on isiklik kogemus tervenemisest, kui nende eest on palvetatud. Samuti on pea kõik saanud tagasiside, et keegi on nende palve peale tervenend. Nad usuvad valdavalt, et Jumal tervendab, sest ta hoolib inimesest ning tervenemine kinnitab usku. Kuid siiski mõned vastavad ausalt, et nad ei tea lõpuni, mis eesmärk on Jumalal tervenemistega. Osad toovad välja, et tervenemise eesmärk ei ole see, et inimene saaks peale seda päästetud. Tervenemine näitab samuti Jumal suurust ja olemasolu. Kõik piirkonnavanemad arvavad, et füüsilised haigused võivad olla põhjustatud deemonitest, aga

enamus peab seda siiski harvaks. Sellest järeldan, et ka teised EKB Liidu pastorid on ratsionaalsed inimesed, kes samas ei eita vaimset maailma ning teadvustavad kurjuse olemasolu, kuid siiski ei süüdistata kõiges saatanat, vaid nõustuvad, et inimesed haigestuvad ka loomulikul teel. Kõik piirkonnavanemad ütlesid, et palvetavad haigete eest, seega järeldan, et ka teised EKB Liidu pastorid palvetavad haigete eest, uskudes, et Jumal võib tervendada. Paljud toovad välja, et haigete eest palvetades ei ole olemas kindlat viisi kuidas palvetada, vaid see vajab Jumala Vaimu juhtimist. Mitmed arvasid, et inimesele tuleks tervist kuulutada ainult siis kui Jumal on seda kindlalt südamele pannud, sellest järeldan, et teised EKB Liidu pastorid on samal meelel. Populaarseteks vastusteks, miks inimesed ei tervene, kujunesid 1) uskmatuse, 2) andestamatus 3) patt. Kuid enamus nõustus, et tervenemine oleneb Jumala suveräänsest tahtest ning lõpuni ei teata, miks kõik ei tervene. Võideõlised ja palverätikuid peetakse pigem abivahenditeks, mis võivad usku tõsta, aga tervendaja on siiski Jumal. Kujunes välja arusaam, et inimkond elab pattu langenud maailmas ja kristlased on selle osa, seega see on normaalne, et ka nemad ei ole haigustest säästetud ja Jumal ei ole neile lubanud erilisi tingimusi. Sellest järeldan, et ka teised EKB Liidu pastorid ei ole eduteoloogia pooldajad. Tuli välja ka see, et kristlased on paljuski ise süüdi oma haigustes. Peale selle selgus, et haige olemine aitab mõista teisi, kes on haiged. Kokkuvõtteks võib öelda, et EKB Liidu vanemad on üpris sarnastel arusaamadel, mis puudutab füüsilist tervenemist palve peale.

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärk oli teada saada, mis on EKB Liidu pastorite arusaam füüsilisest tervenemisest palve peale. Töö koosneb kolmest osast, kus teoreetilise poole esimene pool vastab sellele, mida Piibel ja teised autorid räägivad tervenemisest ja teine pool haigete eest palvetamisest. Kolmas osa on praktiline ja seal kujunes välja EKB Liidu piirkonnavanemate arusaam füüsilisest tervenemisest, millest sai järeldada, mida teised EKB Liidu pastorid võiksid antud teema osas arvata.

Teoreetilises osas tuleb välja see, et inimese tegelik ravija on Jumal, isegi kui ta vahel kasutab tervendamiseks arste. Jumal võib sekkuda, eirates loodusseadusi, tervendades inimese üleloomulikult, sellist sündmust nimetatakse imeks. Tuleb välja lisaks ka Jeesuse tegevus tervendajana. Põgusalt antakse edasi seos demonite ja füüsiliste haiguste vahel. Tuuakse välja, et üks tervenemise eelduseks on usk. Peale selle kirjeldatakse haigete eest palvetamist, tuues välja, et võideõli ja palverätik on pigem abivahend, sest tervendajaks on Jumal, mitte väline märk. Lisaks antakse ülevaade võimalikest põhjustest, miks inimesed ei tervene palve peale, milleks võib olla uskmatus, patt või see ei ole Jumala tahe.

Töö empiirilises osas viisin läbi uurimuse EKB Liidu piirkonnavanemate seas, et anda edasi nende arusaam füüsilisest tervenemisest palve peale. Tulemustest selgus, et piirkonnavanemad liiguvad suures pildis samas suunas, sest vastused olid vägagi sarnased.

Kokkuvõtteks võib öelda, et EKB Liidu pastorid usuvad, et Jumal on tegev ka tänapäeval ning tervendab inimesi. Nad põhinevad selle arusaama oma isiklikule kogusele ja teistelt saadud tagasisidele. Nad suudavad anda seletust sellele, mis on tervenemise eesmärk ning miks osad inimesed ei tervene. Nad teadvustavad kurjuse olemasolu ning seda, et mingid füüsilised haigused võivad olla põhjustatud demonitest, kuid nendivad, et see on pigem harv ja ei aja kõike saatana kaela, vaid tunnistavad, et inimene võib olla ka loomulikult haige. Lisaks sellele võib järeldada, et EKB liidu pastorid ei ole eduteoloogia pooldajad, sest ei kuuluta

kergekäeliselt kellegile tervist, kui Jumal ei ole seda käskinud ning ei arva, et kristlastel on erilisemad kui mitteusklikud, seega võivad ka haigestuda. Vastustest jäi enim kõlama see, et inimese tervenemine on Jumala suveräänne otsus, mis ei sõltu alati inimese enda pingutusest, usust, andeksandmisest ja püüdest olla patuvaba.

KASUTATUD KIRJANDUS

Bromiley, Geoffrey W. *The International Standard Bible Encyclopedia: Volume 1 A-D* (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1980).

Bromiley, Geoffrey W. *The International Standard Bible Encyclopedia: Volume 2 E-J* (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1982).

Bromiley, Geoffrey W. *The International Standard Bible Encyclopedia: Volume 3 K-P* (Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1986).

Burnie, David. *Lühientsüklopeedia Inimkeha* (Tallinn: Koolibri, 2002).

Carson, D. A., France, R. T., Motyer, J. A., Wenham G. J. *New Bible Commentary 21st Century Edition* (Leicester: Inter-Varsity Press, 1994).

Constantineanu, Corneliu., Penner, Peter. *Central and Eastern European Bible Commentary*, (Carlisle: Langham, 2022).

Douglas, J. D. *New International Bible Dictionary* (Grand Rapids: Zondervan, 1987).

Eaton, Michael A. *The Branch Exposition of the Bible: A Preacher's Commentary of the New Testament* (Carlisle: Langham, 2020).

Eesti EKB Liit. *Piibli õpetus Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu kogudustes* (Tallinn: Eesti EKB Liit, 1998).

EKB Liidu aastaraamat 2024 (Rakvere 2025).

EKB Liit. *Liidust ja ajaloost*, <https://kogudused.ee/ekb-liit/> (vaadatud 23.04.2025).

Freedman, David Noel. *The Anchor Bible Dictionary: Volume 4 K-N* (New York: Doubleday, 1992).

Gumbel, Nicky. *Elu küsimused* (Tallinn: Logos, 1999).

Kahn, Hubert, Loit, Helle-Mai. *Tervise abc* (Tallinn: Valgus, 2009).

MacArthur, Jr., John F. *Charismatic Chaos* (Grand Rapids: Zondervan, 1992).

MacNutt, Francis. *Deliverance from evil spirits: a practical manual* (Grand Rapids: Chosen Books: 2009).

MacNutt, Francis. *Healing* (Notre Dame: Ave Maria Press, 1985).

Mills, Watson E. *Mercer dictionary of the bible* (Macon: Mercer University Press, 1997).

Morris, Leon. *The First Epistle of Paul to the Corinthians* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1976).

Rienecker, Fritz., Maier, Gerhard. *Suur Piiblileksikon* (Tallinn: Logos, 2011).

Prince, Derek, *Nad ajavad välja kurje vaime* (Tallinn: MTÜ Derek Prince'i Kristlik Misjon Eestis, 2012).

Subritzky, Bill. *Receiving the gifts of the Holy Spirit* (Tonbridge: Sovereign World, 2002).

Swindoll, Charles R. *He Gave Gifts* (Anaheim: Insight for Living, 1992).

Turner, Max. *The Holy Spirit and Spiritual Gifts* (Peabody: Hendrickson Publishers, 1998).

Wagner, C. Peter. *Your Spiritual Gifts Can Help Your Church Grow* (California: Regal Books, 1982).

Williams, Derek. *New Concise Bible Dictionary* (Leicester: Inter-Varsity Press, 1989).

Wood, D. R. W. *New Bible Dictionary Third Edition* (Leicester: Inter-Varsity Press, 1996).

Wright, Nicholas Thomas. *Jesus and the victory of God* (Minneapolis: Fortress Press, 1996).

UNDERSTANDING OF PHYSICAL HEALING THROUGH PRAYER AMONG THE PASTORS OF UNION OF FREE EVANGELICAL AND BAPTIST CHURCHES OF ESTONIA

Marcus Zujev

SUMMARY

The aim of this study was to find out what pastors in the Union of Free Evangelical and Baptist Churches of Estonia (UEECBC) understand about physical healing through prayer. The work is divided into three parts: the first part of the theoretical section addresses what the Bible and other authors say about healing, and the second part discusses prayer for the sick. The third part is practical and presents the understanding of physical healing among regional elders of the UEECBC, from which conclusions can be drawn about what other pastors in the UEECBC might think on this topic.

The theoretical section reveals that God is ultimately the true healer of a person, even when He sometimes uses doctors for healing. God can intervene by overriding natural laws and healing a person supernaturally— an event known as a miracle. The healing ministry of Jesus is also highlighted. There is a brief discussion on the connection between demons and physical illnesses. It is emphasized that faith is a prerequisite for healing. Furthermore, the section describes prayer for the sick, stating that anointing oil and prayer cloths are merely aids, since healing comes from God, not from external symbols. Additionally, the text outlines possible reasons why people may not be healed through prayer, such as unbelief, sin, or simply because it is not God's will.

In the empirical part of the study, a survey was conducted among regional elders of the UEECBC to reflect their understanding of physical healing through prayer. The results showed that the elders generally shared similar views, moving in the same direction overall.

In conclusion, it can be said that pastors in the UEECBC believe that God is still active today and heals people. Their understanding is based on personal experiences and feedback from others. They are able to explain the purpose of healing and why some people do not get healed. They acknowledge the presence of evil and recognize that some physical illnesses may be caused by demons, but they admit this is rare and do not attribute everything to satan, acknowledging that people can also be naturally ill. Additionally, it can be concluded that UEECBC pastors are not proponents of prosperity theology—they do not lightly proclaim healing if God has not commanded it, nor do they believe that Christians are more privileged than non-believers in this regard; thus, they too can become ill. The most prominent idea in the responses was that a person's healing is a sovereign decision of God and does not always depend on the individual's efforts, faith, forgiveness, or striving to be sinless.

This thesis is written in Estonian and consist of 43 pages and referring to 28 sources.